

REPUBLIKA HRVATSKA

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo

I N F O R M A C I J A

o stanju gospodarstva
Vukovarsko-srijemske županije

Vukovar, kolovoz 2013. godine

SADRŽAJ

	Strana
1. U V O D	1
2. OSNOVE GOSPODARSKOG RAZVOJA	2
2.1. Opći podaci o Županiji	2
2.2. Gospodarski potencijali i mogućnosti razvitka	3
3. AKTUALNI POKAZATELJI GOSPODARSKIH KRETANJA	12
3.1. Osnovna makroekonomska kretanja na razini Republike Hrvatske	12
3.2. Strukturne karakteristike gospodarstva	13
3.3. Osnovni financijski i drugi relevantni pokazatelji poslovanja	17
3.4. Bruto domaći proizvod	33
3.5. Evidentirane neizmirene obveze	35
3.6. Vanjskotrgovinska razmjena	37
3.7. Zaposlenost i nezaposlenost	42
4. OBRTNIŠTVO	49
5. ZAKLJUČNO	53

1. UVOD

Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave koja, u okviru svog samoupravnog djelokruga ima ulogu usklađivanja interesa gradova i općina u svom sastavu te poduzimanja aktivnosti uravnoteženog socioekonomskog razvoja županije u cjelini.

Programom rada Županijske skupštine za 2013. godinu predviđena je izrada Informacije o stanju gospodarstva na području Vukovarsko-srijemske županije. U ovom dokumentu daje se pregled stanja u gospodarstvu općenito i po pojedinim segmentima, odnosno djelatnostima koje su značajne za gospodarski razvoj županije.

Izradom ovog analitičnog dokumenta nastavlja se višegodišnje kontinuirano izvješćivanje nadležnih tijela Županije, kao i resornih ministarstava o stanju u gospodarstvu radi pravodobne informiranosti istih s činjenicama i relevantnim pokazateljima gospodarskih kretanja temeljem kojih se trebaju poduzimati određene mjere i akcije u pravcu bržeg gospodarskog razvoja županije u narednom razdoblju.

Radi bolje ocjene postojećeg stanja i sagledavanja ostvarenih trendova po pojedinim sektorima gospodarstva prikazat će se postignuti rezultati u prošloj i prethodnoj godini, neki podaci i za prethodne godine, kao i najaktualniji podaci iz prvog polugodišta 2013. uspoređujući iste sa ostvarenim kretanjima u drugim županijama, kao i onih na razini RH.

Naravno, za naglasiti je kako Županija i njena tijela mogu predlagati određene mjere, samo iz svoje nadležnosti, koje su utvrđene zakonskom regulativom.

Za izradu ovog materijala korišteni su podaci Ureda državne uprave u VSŽ - Službe za gospodarstvo, Državnog zavoda za statistiku, Ureda za katastar i geodetske poslove, Financijske agencije, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje – Područni ured Vinkovci, Hrvatske gospodarske komore te Trgovačkog suda u Osijeku.

Na kraju uvodnog dijela još jednom treba naglasiti da ova Informacija pruža detaljan prikaz trendova i stanja u gospodarstvu županije i čini dobru osnovu za raspravu svih relevantnih čimbenika nakon koje bi se trebali donijeti konkretni, u praksi operativno provedivi zaključci, s obzirom na nadležnost Županije i jedinica lokalne samouprave u dijelu poticajnih mjera za razvoj gospodarstva.

Temeljem Strategije te Zakona o regionalnom razvoju RH, Županija je donijela usklađenu Strategiju razvoja Županije za razdoblje 2011.-2013. – temeljni strateški razvojni dokument.

2. OSNOVE GOSPODARSKOG RAZVOJA

2.1. Opći podaci o Županiji

Vukovarsko-srijemska županija nalazi se na samom istoku Republike Hrvatske. Istočna granica sa Srbijom i južna s Bosnom i Hercegovinom ujedno je i državna granica Republike Hrvatske ukupne dužine 266,2 km, 148,2 km riječne granice uz Dunav i Savu te 118 km kopnene granice prema Srbiji.

Prostire se na površini od 2.448 km², a prema službenim rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine na području županije živi 179.521 stanovnika.

Županija sa sjedištem u Vukovaru obuhvaća 5 gradova (Vukovar, Vinkovci, Županja, Ilok i Otok) i 26 općina sa 84 pripadajuća naselja.

Županija je dio Panonske nizine iz koje se središnjim prostorom dižu uzvišenja diluvijalnog prapora. Prostor koji je melioriziran i pripravan za intenzivnu poljoprivrednu obradu, uglavnom je zastupljen plodnom crnicom. U razvijenoj hidrografskoj mreži na sjeverno istočnom dijelu dominiraju Dunav i Vuka, a na južnoj strani protječe rijeka Sava s pritokom Bosut u koji utječu riječice Biđ, Spačva i Studva.

Nadmorska visina zemljišta je u rasponu od 78 m (Spačva) do 204 m (Čukala), a visinska razlika iznosi 126 metara što Županiju čini izrazito nizinskim ravničarskim krajem.

Klima je umjereno kontinentalna sa hladnim zimama i toplim ljetima. Srednja godišnja temperatura je 11,2 °C. Srednji najtopliji maximum je 29,9 °C, a srednji minimum -12,2 °C. Prosječna godišnja količina oborina je 660 mm.

2.2. Gospodarski potencijali i mogućnosti razvitka

Gospodarske potencijale županije predstavljaju prirodni resursi i to poljoprivredne obradive površine, šume, nalazišta nafte i plina, pijeska i šljunka, vodni tokovi i zemljopisni položaj, kao i instalirani proizvodni i uslužni kapaciteti, visokovrijedni ljudski potencijal, te etno i eko-vrijednosti.

Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućava kvalitetnu poljoprivrednu proizvodnju. Ratarske površine su meliorirane i komasirane i omogućuju strojnu obradu i visoke prinose. Glavni proizvodi su: pšenica, kukuruz, suncokret, soja šećerna repa, duhan i povrće. U stočarskoj proizvodnji najzastupljenije je svinjogojstvo i govedarstvo.

Poljoprivredne površine zauzimaju 145.985 ha ili 60,6% površine županije od kojih se 93,3% odnosi na oranice, dok ostatak otpada na pašnjake, livade, vinograde i voćnjake.

Ukupne šumske površine s nadaleko poznatim Spačvanskim bazenom zauzimaju 69.383 ha što čini 28,7% površine županije i uglavnom su zastupljene glasovitim slavonskim hrastom lužnjakom, poljskim jasenom i običnim grabom, dok na neplodno tlo i trstake otpada 25.052 ha što čini 10,4% površine Županije.

Bogatstvo raspoložive drvene mase od oko 19 mil. m³ u šumama županije i godišnji sječivi etat, koji iznosi oko 344. 000 m³ bruto drvene mase, dobre su osnove za daljnji razvitak drvoprerađivačke industrije, poglavito proizvodnje finalnih proizvoda i namještaja.

Bogata nalazišta kvalitetne gline, šljunka i pijeska omogućila su razvitak industrije građevinskog materijala, posebno opekarstva.

Veliki prirodni resursi kojima obiluje županija su nafta i zemni plin. Eksploatacijska polja nafte i plina nalaze se u istočnom dijelu Županije (Đeletovci, Prilaka i Ilača). Godišnja proizvodnja iznosi oko 60.000 t nafte te oko 5 mil. m³ plina.

Povoljan zemljopisni položaj županije, koja predstavlja značajnu prometnu transverzalu u smjeru istok-zapad i sjever-jug te znatno razvijen cestovni, željeznički i riječni promet, velika su prednost ovog kraja vezano uz otvaranje prema istočnoeuropskim tržištima. Potrebno je istaknuti autocestu Zagreb – Lipovac, rijeku Dunav te riječnu luku Vukovar.

Raspoložive poljoprivredne površine omogućavaju intenzivnu ratarsku i stočarsku proizvodnju. Na području županije kvalitetno su strukturirani kapaciteti, koji zahtijevaju stalnu tehnološku modernizaciju te proširenje opsega i strukture proizvodnje, za proizvodnju šećera i špirita, mlijeka i mliječnih proizvoda, mlinsko-pekerskih proizvoda, mesa i suhomesnatih proizvoda, prerađevina od voća i povrća, stočne hrane te doradu i preradu sjemena kao i drugi spomenuti, odnosno nespomenuti kapaciteti privatnog poduzetništva koji sve više dobivaju na značaju.

Pored instaliranih kapaciteta oslonjenih na raspoloživu sirovinsku osnovu kao logičan razvojni slijed događanja, uvjetovan s jedne strane tradicijom, a s druge

strane željom za kvalitetnijom izmjenom strukture gospodarstva, sagrađeni su još kapaciteti u metalo-prerađivačkoj industriji, kapaciteti za proizvodnju pokrivača i proizvoda tekstilne industrije te kapaciteti za proizvodnju predmeta od krzna i kože, odnosno kožne obuće i krznene konfekcije.

Značajniju ulogu za cjelokupni razvoj županije svakako bi trebao imati i ljudski potencijal. Radni kontigent stanovništva (15-64 godina) u strukturi stanovništva učestvuje sa 65.9% odnosno 118.382, dok je na razini RH to učešće nešto povoljnije i iznosi 67.1%.

Prirodne ljepote kraja, uz bogatu slavonsku šumu koja skriva brojne vrste visoke i niske divljači, bogatstvo vodnih tokova raznovrsnom kvalitetnom ribom, pružaju odlične pretpostavke za razvoj kontinentalnog, lovnog, ribolovnog, izletničkog i avanturističkog turizma. Bogata kulinarska ponuda podneblja osnova je razvoja i kvalitetne ponude ugostiteljstva i hotelijerstva.

**POPIS STANOVNIŠTVA
PO OPĆINAMA I GRADOVIMA (za 2011.godinu)**

Tabela br. 1

Red broj	GRAD – OPĆINA	POPIS 1991.	POPIS 2001.	POPIS 2011.	INDEKS 2011/2001
1.	Grad Vukovar	46.543	31.670	27.683	87,4
2.	Grad Vinkovci	38.580	35.912	35.312	98,3
3.	Grad Ilok	9.748	8.351	6.767	81,0
4.	Grad Županja	14.435	16.383	12.090	73,8
5.	Grad Otok	7.924	7.755	6.343	81,8
6.	Općina Andrijaševci	4.031	4.249	4.075	95,9
7.	Općina Babina Greda	4.205	4.262	3.572	83,8
8.	Općina Bogdanovci	3.167	2.366	1.960	82,8
9.	Općina Borovo	6.442	5.360	5.056	94,3
10.	Općina Bošnjaci	4.426	4.653	3.901	83,8
11.	Općina Cerna	4.742	4.990	4.595	92,1
12.	Općina Drenovci	7.202	7.424	5.174	69,7
13.	Općina Gradište	3.297	3.382	2.773	82,0
14.	Općina Gunja	5.176	5.033	3.732	74,2
15.	Općina Ivankovo	8.268	8.676	8.006	92,3
16.	Općina Jarmina	2.629	2.627	2.458	93,6
17.	Općina Lovas	2.231	1.579	1.214	76,9
18.	Općina Markušica	3.712	3.053	2.555	83,7
19.	Općina Negoslavci	1.682	1.466	1.463	99,8
20.	Općina Nijemci	6.965	5.998	4.705	78,4
21.	Općina Nuštar	6.612	5.862	5.793	98,8
22.	Općina Privlaka	3.501	3.776	2.954	78,2
23.	Općina Stari Jankovci	6.617	5.216	4.405	84,5
24.	Općina Štitar	-	-	2.129	-
25.	Općina Stari Mikanovci	3.400	3.387	2.956	87,3
26.	Općina Tompojevci	3.284	1.999	1.565	78,3
27.	Općina Tordinci	2.868	2.251	2.032	90,3
28.	Općina Tovarnik	4.240	3.335	2.775	83,2
29.	Općina Trpinja	7.672	6.466	5.572	86,2
30.	Općina Vođinci	2.099	2.113	1.966	93,0
31.	Općina Vrbanja	5.543	5.174	3.940	76,1
UKUPNO:		231.241	204.768	179.521	87,7

Izvor: Državni zavod za statistiku RH

Napomena: U odnosu na 2001. godinu sadašnji ustroj županije: 5 gradova te 26 općina. Naime, Odlukom Hrvatskog Sabora općina Otok je postala Grad, dok je naselje Štitar novonastala Općina.

Podaci o broju stanovnika prikupljeni Popisom 2011. godine ne mogu se neposredno uspoređivati s podacima Popisa 2001. godine, budući je u međuvremenu došlo do promjene u statističkoj definiciji ukupnog stanovništva.

Popis je izvršen u skladu s međunarodnim standardima te je unatoč tomu prikazan indeks usporedbe s prethodnim popisom. Iz prezentiranih podataka je razvidno znatno smanjenje ukupnog broja stanovnika od čak 12,3% u odnosu na stanje iz 2001. godine.

U svim gradovima i općinama bilježi se smanjenje broja stanovnika, te je ono najizraženije u općini Drenovci gdje je zabilježeno smanjenje 31,3%. U gradovima najveće smanjenje bilježi grad Županja i to 26,2%.

**STANOVNIŠTVO VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE
STARO 15 I VIŠE GODINA, PREMA SPOLU I
ZAVRŠENOJ ŠKOLI, POPIS 2011.**

Tabela br. 2

STUPANJ OBRAZOVANJA/VRSTA ŠKOLA	UKUPNO (starije od 15 godina)	S P O L		struktura %
		muški	ženski	
UKUPNO	149.070	71.128	77.942	100,0
BEZ ŠKOLE	5.187	871	4.316	3.5
1-3 RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE	1.474	379	1.095	1.0
4-7 RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE	8.813	3.014	5.799	5.9
OSNOVNA ŠKOLA	45.156	19.406	25.750	30.3
SREDNJE ŠKOLE ¹⁾ – UKUPNO	74.176	40.471	33.705	49.7
VISOKO OBRAZOVANJE- UKUPNO	14.089	6.897	7.192	9.5
- STRUČNI STUDIJ ²⁾	6.403	3.076	3.327	-
- SVEUČILIŠNI STUDIJ ³⁾	7.624	3.780	3.841	-
- DOKTORAT	65	41	24	-
NEPOZNATO	175	90	85	0.1

1) Obuhvaćene su sve srednje škole

2) Obuhvaćene su sve više škole, (VI) stupnjevi fakulteta te stručni studiji po Bologni.

- 3) Obuhvaćeni su svi fakulteti, umjetničke akademije, svi sveučilišni studiji po Bologni te magistarski znanstveni, stručni i umjetnički studij

Izvor: Državni zavod za statistiku

Kao što je i razvidno iz tabelarnog pregleda u županiji evidentirano je 5.188 osoba bez škole što predstavlja 3,7 % stanovništva starijeg od 15 god. U odnosu na 2001 god. to je učešće smanjeno, 2001 god je ono bilo 5,3%. Nažalost, županija i nadalje ima relativno više osoba bez škole nego prosječno u državi budući je to učešće u RH u 2011 god. 1,7%. U posljednjih 10 god. povećao se broj stanovnika sa završenom srednjim te visokim obrazovanjem. Unatoč povećanju broja stanovnika sa završenim srednjim i visokim obrazovanjem, županija i nadalje zaostaje za prosjekom RH. Naime u županiji je 49,7% stanovništva sa završenom srednjom školom dok je na razini RH to učešće 52,6%. Što se tiče onih sa završenim visokim stupnjem obrazovanja, županija znatno zaostaje za prosjekom RH budući je učešće visokoobrazovanih 9,5%, a na razini države je 16,4%.

Pripominjemo kako po metodologiji (stanovništvo staro 10 i više godina) u županiji je nepismenih 2583 odnosno 1,6%, dok je u RH 32032 nepismenih ili 0,8%.

VUKOVARSKO – SRIJEMSKA ŽUPANIJA
Stanje površina po katastarskim kulturama po gradovima i općinama za 2013. godinu

Tabela br. 3

Red br.	Naziv grada ili općine	UKUPNA POVRŠINA (ha)	PODJELA PO KULTURAMA								
			oranice ha	voćnjaci ha	vinogradi ha	livade ha	pašnjaci ha	šume ha	trstici ha	ribnjak ha	neplodno ha
1.	VUKOVAR	10.021	5.744	74	293	26	280	1.300	63	0	2.241
2.	VINKOVCI	6.420	1.598	185	21	54	27	2.629	0	0	1.906
3.	ŽUPANJA	5.005	2.387	34	0	29	116	1.460	0	0	979
4.	ILOK	12.891	6.117	158	1.205	80	507	3.296	23	0	1.505
5.	OTOK	13.634	6.065	47	0	16	176	6.258	0	0	1.072
6.	ANDRIJAŠEVCI	3.961	2.641	57	1	1	4	756	0	0	501
7.	BABINA GREDA	8.018	4.833	128	0	165	351	1.428	0	0	1.113
8.	BOROVO	2.813	1.782	23	29	0	198	274	0	0	507
9.	BOGDANOVCI	5.173	4.142	64	41	5	158	431	17	0	315
10.	BOŠNJACI	9.496	4.802	68	0	34	85	3.590	0	0	917
11.	CERNA	6.924	3.560	29	0	98	47	2.495	0	1	694
12.	DRENOVCI	20.002	9.185	78	0	36	240	8.564	0	0	1.899
13.	GRADIŠTE	5.761	3.631	93	1	54	48	1.375	0	0	559
14.	GUNJA	3.106	1.778	21	0	34	21	683	0	0	569
15.	IVANKOVO	9.983	6.370	592	13	53	117	1.854	8	0	976
16.	JARMINA	1.294	1.036	107	3	0	11	0	0	0	137
17.	MARKUŠICA	7.345	6.097	60	4	53	254	330	15	0	532
18.	LOVAS	4.251	3.181	42	171	0	123	235	3	0	496
19.	NEGOSLAVCI	2.121	1.850	16	10	0	19	7	64	0	155
20.	NIJEMCI	22.468	9.772	103	34	14	111	10.724	0	0	1.710
21.	NUŠTAR	4.334	3.423	87	16	26	37	269	33	0	443
22.	PRIVLAKA	5.240	2.932	12	0	3	35	1.875	0	0	383
23.	STARI JANKOVCI	9.515	6.020	28	24	26	112	2.577	0	0	728
24.	STARI MIKANOVCI	5.450	2.171	54	10	7	166	2.675	0	0	367
25.	ŠTITAR	4.012	1.851	51	0	74	177	1.307	0	0	552
26.	TOMPOJEVCI	7.215	5.203	37	51	0	86	1.176	237	11	414
27.	TORDINCI	5.017	3.864	14	14	0	108	528	0	0	489
28.	TOVARNIK	6.456	5.384	88	48	26	79	302	6	0	523
29.	TRPINJA	11.795	9.921	119	43	16	423	319	0	0	954
30.	VOĐINCI	2.127	1.443	29	6	1	41	420	0	0	187
31.	VRBANJA	19.098	7.454	40	0	16	68	10.246	45	0	1.229
	UKUPNO	240.946	136.237	2.538	2.038	947	4.225	69.383	514	12	25.052

Izvor: Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Vukovar

Poljoprivreda

Poljoprivreda je jedna od glavnih strateških grana svakog gospodarstva, pa tako i hrvatskog, te ima važnu ulogu u ukupnom razvitku RH. Poljoprivreda ima značajan utjecaj na okoliš, ali i na druge gospodarske djelatnosti. Prije svega na prehrambeno-prerađivačku industriju i turizam te na trgovinu, energetiku, promet, kemijsku industriju i mnoge druge. Stoga je zabrinjavajuće njeno sve dalje slabljenje i sve teže pozicioniranje u razvojnim strategijama RH. Povezanost s drugim djelatnostima (od proizvodnje do prerade, prometa i trženja poljoprivrednih proizvoda) dovodi do efekta multiplikacije te je važnost poljoprivrede za hrvatsko gospodarstvo mnogo veća nego što bi se to moglo zaključiti promatrajući samo osnovne gospodarske pokazatelje.

Brojnost, veličina i organizacijski status poljoprivrednih gospodarstva

Za razvoj hrvatske poljoprivrede, gledano i u kontekstu članstva u Europskoj uniji, treba konstatirati da postojeća naslijeđena poljoprivredna struktura, posebice kada je riječ o poljoprivrednom zemljištu, te brojnosti i veličini poljoprivrednih gospodarstava nije povoljna.

Prema podacima iz Upisnika poljoprivrednih gospodarstva kojeg vodi APPRRR, u 2011. godini bilo je upisano 167.216 poljoprivrednih gospodarstava koja su u posjedu imala 1.099.591 ha poljoprivrednog zemljišta. Prosječna veličina gospodarstva je od 6,6 ha.

Prema organizacijskom obliku poslovanja u 2011. godini najviše gospodarstava djelovalo je kao OPG čak 162.833 gospodarstva (iskazano postotno 97,4%), zatim 2.404 obrta (iskazano postotno 1,4% gospodarstava), 1.522 trgovačka društva (iskazano postotno 0,9% gospodarstava), i 307 zadruga (iskazano postotno 0,2% gospodarstava) i 150 poljoprivrednih gospodarstava u statusu drugih pravnih osoba.

U isto vrijeme u županiji je 9.548 OPG-a, 369 obrta, 150 trgovačkih društava i na koncu 63 zadruge i 16 poljoprivrednih gospodarstava u statusu drugih pravnih osoba.

Svi izneseni podaci nedvojbeno ukazuju na nizak stupanj organiziranosti poljoprivrednih gospodarstava, ponajprije OPG-a, te odsustvo procesa uključivanja istih u više organizacijske oblike i druge vidove suradnje, što izravno utječe na njihov nivo konkurentnosti i slabu pozicioniranost na tržištu.

Poljoprivredno stanovništvo (radna snaga) i obrazovna struktura poljoprivrednog stanovništva

Populaciju zaposlenih u poljoprivredi karakterizira izrazito nepovoljna dobna struktura, (koja se očituje u velikom udjelu poljoprivrednika iznad 60 godina starosti), i obrazovna struktura (manje od 3 % poljoprivrednika ima završenu poljoprivrednu školu). S obzirom na velik udio starije populacije u narednom razdoblju trebalo bi doći do smjene generacije, pa vjerojatno i boljeg obrazovanja, a poticajne mjere morale bi taj proces ubrzati.

Navodnjavanje

Obzirom na prirodne potencijale kako Republike Hrvatske, tako i Vukovarsko-srijemske županije a to su povoljna umjerena klima, kvalitetna tla i bogati vodni resursi, navodnjavanje se ne provodi u onolikoj mjeri kolike su stvarne mogućnosti i potrebe. Prema zadnjoj službenoj procjeni, u Republici Hrvatskoj navodnjavalo 18.000 ha od 1.326.083 ha korištenih poljoprivrednih površina, dakle samo 1,36%. U županiji navodnja se ukupno 1.500 ha što je na razini hrvatskoga udjela u ukupnim površinama.

Obnovljivi izvori energije

Korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije ima široku deklarativnu potporu u strateškim dokumentima razvitka energetskog sektora i zaštite okoliša u Republici Hrvatskoj Planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije u 2020. godini iznositi 20%.

U Hrvatskoj je realizirano 77 projekata, ukupne snage 156 MW, koji su stekli status povlaštenih proizvođača električne energije iz obnovljivih izvora energije. U VSŽ realizirana su tri bioplinska postrojenja snage od po 1 MW.

Stanje poljoprivrednog okoliša i ranjiva područja

Republika Hrvatska je tijekom predpristupnoga razdoblja i prilagodbe zajedničkoj pravnoj stečevini Europske unije prilagodila svoje zakonodavstvo onom Europske unije i preuzela smjernice svih politika pa tako i one poljoprivredne i okolišne. Najznačajnije obveze proizlaze iz odrednica Nitratne direktive. Od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji moraju se primjenjivati odredbe I. Akcijskog programa zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla koje se posebno odnose na dobru poljoprivrednu praksu u korištenju gnojiva na poljoprivrednim površinama, načine skladištenja i zbrinjavanja gnojiva. U županiji su područja Općina Borovo i Lovas te Grada Iloka proglašena ranjivim i njihova poljoprivredna gospodarstva moraju poštivati sve odrednice Nitratne direktive.

Poljoprivredna proizvodnja

Biljna proizvodnja

U biljnoj proizvodnji kako Republike Hrvatske tako i županije u najvećem udijelu korištenih poljoprivrednih površina tijekom 2011. godine zastupljene su oranice od kojih najveći dio otpada na proizvodnju žitarica. U strukturi proizvodnje žitarica dominantno mjesto ima kukuruz, zatim pšenica, pa ječam. Hrvatska je dugi niz godina više nego samodostatna u sektoru žitarica, te je neto izvoznik istih. Povoljni agroklimatski uvjeti za proizvodnju posebno kukuruza i pšenice i primjerno agrotehničko znanje proizvođača uzrok su stalnog rast prinosa, ali sve učestalije suše i neuređena infrastruktura za navodnjavanje dovode oscilacija u proizvodnji.

Tijekom razdoblja od 2007. do 2011. godine, pod industrijskim biljem u Hrvatskoj je bilo prosječno 13 % ukupnih oraničnih površina.

U strukturi proizvodnje uljarica i u Republici Hrvatskoj i u VSŽ najzastupljenija je soja, zatim suncokret i na koncu uljana repica. Sjetvene površine pod uljaricama variraju po godinama. Proizvodnja uljarica mala je i nedostatna za potrebe prerađivačke industrije. Osim značaja u ishrani stoke i proizvodnji ulja za ljudsku prehranu proizvodnja uljane repice, značajna je i za proizvodnju biodizela, a u VSŽ je izgrađeno jedno biodizelsko postrojenje.

U Republici Hrvatskoj proizvodnja šećerne repe odvija se na prosječno 25.000 hektara, i to uglavnom na području Slavonije gdje su smješteni i prerađivački kapaciteti. U našoj županiji godišnje se šećernom repom zasije od 7.300 do 10.400 ha. Šećer je najvažniji hrvatski izvozni proizvod u zadnjem desetljeću s iznimnim doprinosom u ukupnoj trgovinskoj razmjeni. Nažalost, količina šećerne repe koja se proizvede u Republici Hrvatskoj nije dovoljna za potrebe naše tri tvornice šećera, odnosno plasman šećera od šećerne repe na inozemno tržište pa se dio šećerne repe za potrebe prerađivačke industrije uvozi. U proizvodnji šećerne repe postoji dobra povezanost proizvođača i prerađivača šećerne repe i taj model uvezivanja proizvođača i prerađivača mogao bi poslužiti i za druge proizvodnje. K tome, izvršena je nužna tehnološka obnova prerađivačkog procesa u sve tri tvornice što je otvorilo mogućnost izvoza šećera u zemlje Europske unije.

Proizvodnja voća i povrća

Proizvodnja voća i povrća se uglavnom odvija na manjim obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, dok se manji dio proizvodnje odvija na većim specijaliziranim gospodarstvima. Takva struktura proizvodnje ima izravan utjecaj na stupanj produktivnosti i kvalitete proizvoda.

Premda iznimno raznovrsna i zadnjih godina u kontinuiranom blagom porastu, proizvodnja voća i povrća pokriva manje od 2/3 ukupne potrošnje. Kod voća se, kao i u većini europskih zemalja, znatan dio ukupne potrošnje namiruje uvozom tropskog i subtropskog voća pa je i ukupna samodostatnost proizvodnje bitno niža nego kod povrća.

Od 1.524 ha voćnjaka u VSŽ najveći dio odnosi se na jabuke (549 ha), zatim šljive (281 ha) i višnje (210 ha).

Intenzivna proizvodnja povrća u županiji odvija se na 1.700 ha, a najzastupljeniji je grašak (380 ha), zatim luk (353 ha) te krumpir (169 ha).

Vinogradarstvo i vinarstvo

Vinogradarstvo je desetljećima bilo uvjerljivo najvažniji izvor prihoda poljoprivrednika u pojedinim područjima, a u našoj županiji od 1.624 ha vinograda značajne prihode ostvaruju poljoprivredna gospodarstva Iločkoga kraja. No, novo zajedničko europsko tržište nameće obvezu učenja, investiranja i većih tehnoloških i marketinških dostignuća što dio poljoprivrednika ne može postići.

Ekološka i integrirana proizvodnja

Interesi za ekološku i integriranu proizvodnju kako u Republici Hrvatskoj tako i u VSŽ su u porastu, ali još uvijek nedostatno s obzirom na sklonost i potrebe potrošača. Da građani jako vode računa o tome što piju i jedu govori i podatak da je više od 2/3 ispitanih izjavilo da je dosta ili jako zabrinuto na koji način se proizvodi hrana (pesticidi, umjetna gnojiva, genetski modificirani organizami). Sadašnje površine u našoj županiji relativno lako se mogu značajno povećati, a to bi omogućilo i značajno veće radne aktivnosti pa posljedično i veći dohodak malih poljoprivrednih gospodarstava

Stočarska proizvodnja

Stočarstvo je temeljna poljoprivredna grana koja ima višestruki utjecaj na ukupnu poljoprivrednu proizvodnju. Tako stočarstvo, osim proizvodnje proizvoda životinjskog podrijetla (mlijeka, mesa, jaja), a koji se koriste za ishranu stanovništva i potrebe prehrambene industrije, doprinosi i korištenju značajnih količina voluminoznih i koncentriranih krmiva te tako višestruko oplemenjuje proizvode ratarstva. Primjenom stajskog gnoja i korištenjem livada i pašnjaka doprinosi održavanju plodnosti obradivih poljoprivrednih površina.

Najveći broj gospodarstava u kojima je zabilježena stočarska aktivnost posjeduje do 10 ha poljoprivrednog zemljišta što je ograničavajući faktor razvoja stočarske proizvodnje no značajan faktor održivosti ruralnog područja. Ova gospodarstva se najčešće bave stočarskom proizvodnjom kao dopunskom djelatnošću ili za zadovoljavanje vlastitih potreba za stočarskim proizvodima u poluintenzivnim ili ekstenzivnim uvjetima. Veliki dio ovih farmi nalazi se u sklopu zaokružene cjeline obiteljskih gospodarstava na malom prostoru i značajna su za održanje poljoprivredne aktivnosti i života u ruralnim područjima. Ova gospodarstva dio svojih proizvoda nude na tržištu tako da ovdje vrlo važnu ulogu može odigrati udruživanje proizvođača u proizvođačke grupe i zajednički nastup na tržištu sa svojim proizvodima.

Najznačajniji sektori stočarske proizvodnje su govedarstvo, svinjogojstvo, a u našoj županiji peradarstvo te ovčarstvo, kozarstvo, konjogojstvo, pa i pčelarstvo usprkos realnim mogućnostima nemaju ozbiljniju gospodarsku snagu.

Mliječno govedarstvo

Proizvodnja mlijeka je najvažnija stočarska aktivnost u našoj zemlji. Mliječno govedarstvo u zadnjih nekoliko godina prolazi kroz razdoblje velike i dugotrajne krize, ali i kroz razdoblje intenzivnog restrukturiranja sektora, kroz značajno smanjenje broja proizvođača mlijeka, povećanje broja grla na farmi, podizanju proizvodnje po grlu i podizanju kvalitete proizvedenog mlijeka.

Zbog dugotrajne suše koja je uzrokovala rast cijena stočne hrane na tržištu u drugom polugodištu 2012. godine došlo je do pada ukupno otkupljenih količina mlijeka, a pojavnost aflatoksina u mlijeku s još uvijek nesagledivim posljedicama i bez ikakvih rješenja, gospodarski je uništila velik broj proizvođača mlijeka.

Svinjogojstvo

Potencijal za razvoj svinjogojске proizvodnje proizlazi iz tradicije ove vrste proizvodnje i dobrog potencijala proizvodnje koncentrirane stočne hrane. Međutim, glavno ograničenje je još uvijek prisutna velika usitnjenost farmi, a u našoj županiji i izrazito mali broj svinjogojaca s uzgojno vrijednim grlima.

Zbog slabe organiziranosti proizvođača i to prvenstveno proizvođača rasplodnih krmača i odojaka za daljnji tov i zajedničkog nastupa na tržištu te slabe povezanosti s prerađivačkom industrijom zbog međusobno neusuglašenih kriterija trženja, visokih inputa i pada proizvodnje te uvoza jeftinijih proizvoda u svinjogojstvu bilježimo najveće smanjenje vrijednosti proizvodnje i jako lošu vanjsku trgovinsku bilancu. Takvo stanje u svinjogojskoj proizvodnji unatoč povoljnostima za proizvodnju, rezultira i niskom razinom proizvodnje mesa po grlu u usporedbi s EU što značajno utječe na konkurentnost gospodarstava ali prerađivačke industrije u zajedničkom nastupu na tržištu.

3. AKTUALNI POKAZATELJI GOSPODARSKIH KRETANJA

3.1. Osnovna makroekonomska kretanja na razini Republike Hrvatske

Gospodarska kretanja su u nekoj zemlji danas direktno ili indirektno pod utjecajem gospodarskih kretanja u većini ostalih država. Rezultat je to otvorenosti i povezanosti ekonomija na svjetskoj razini. Stoga je i razumljiv zajednički interes velikih i malih ekonomija o tome kakvo je stanje svjetskog gospodarstva.

Tabela br. 4

Osnovni makroekonomski pokazatelji hrvatskog gospodarstva, stope rasta (u postocima)							
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Bruto domaći proizvod	4,8	5,5	2,4	-5,8	-1,2	0,0	-2,0
Fizički opseg industrijske proizvodnje	4,5	5,6	1,6	-9,2	-1,4	-1,2	-5,5
Fizički opseg građevinskih radova	9,3	2,4	11,8	-6,5	-15,9	-9,1	-11,8
Realni promet u trgovini na malo	2,1	5,3	-0,5	-15,3	-1,8	1,0	-4,3
Noćenja turista	3,0	6,0	2,0	-1,0	2,6	7,0	4,0
Izvoz – ukupno (EUR)	18,3	19,1	14,1	-25,9	12,8	-1,0	0,4
Uvoz – ukupno (EUR)	15,9	20,2	18,9	-31,0	-5,4	-3,3	-0,7
Cijene na malo	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	3,4
Prosječne neto plaće, nominalni rast	5,2	5,2	7,1	2,6	0,6	1,8	0,7
Ukupni broj zaposlenih	3,3	3,3	2,5	-3,7	-3,6	-1,5	-1,2
Ukupni broj nezaposlenih	-5,6	-9,3	-10,5	11,4	14,8	10,1	6,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ministarstvo financija, Hrvatska narodna banka

Napomena: Državni zavod za statistiku od siječnja 2005. godine izračunava i objavljuje index potrošačkih cijena kao jedinstvenu i opću mjeru inflacije.

U posljednjih pet godine gospodarstvo Hrvatske u ozbiljnim je poteškoćama, a kriza je djelom uzrokovana svjetskom krizom ali najvećim djelom zbog unutrašnjih razloga. U 2012. godini ostvaren je pad BDP-a od 2,0% nakon stagnacije u 2011.

godini (stopa rasta BDP-a 0,0%). Glavni je izvor gospodarskog rasta, kao i prethodnih godina, domaća potražnja temeljena na rastu osobne potrošnje i investicija. Stopa rasta osobne potrošnje, koja zbog svoje veličine (60% BDP-a) najviše utječe na rast BDP-a, bila je negativna i to 3,0%. To je znatno manje od prethodne, 2011. godine kada je stopa rasta osobne potrošnje bila 0,2%. Uslijed rasta cijena od 3,4% i realnog smanjenja plaća te opterećenosti kućnih budžeta otplatama rata kredita došlo je do pada kupovne moći stanovništva te smanjenje prometa u trgovini na malo za 4,3%.

Druga glavna komponenta rasta BDP-a su investicije u fiksni kapital, koje su znatno utjecale na gospodarski pad u 2012. godini. Ostvaren je pad investicija od 4,6% nakon pada investicija od 6,4% u 2011. godini. To je posljedica manjeg ulaganja u zgrade i opremu, a manje negoli ranijih godina i u cestogradnju. Istodobno je državna potrošnja realno smanjena za 0,8%, povećan je izvoz roba i usluga za 0,4% ali i smanjen uvoz roba i usluga za 2,1%.

Na proizvodnoj strani u 2012. godini zabilježeni su negativni trendovi, smanjen je broj zaposlenih, industrijska proizvodnja smanjena je za 5,5%, fizički opseg građevinskih radova smanjen je za 11,8%, smanjen je realni promet u trgovini za 4,3%, dok je porastao broj noćenja turista za 4,0%. Kao i prethodnih godina ostvaren je deficit unutarnjeg i vanjskog duga. Različitim mjerama centralne banke obuzdava se rast unutarnjeg i vanjskog duga ali dvostruki deficit ostaje i dalje, budući je i dalje domaća potrošnja veća od proizvodnje. Inozemni dug narastao je na 45 mlrd EUR-a. U 2012. godini vodila se kao i proteklih godina politika relativne stabilnosti tečaja i stabilnosti cijena, koje su ipak porasle, i to na domaćem tržištu cijene industrijskih proizvoda za 7,0% a potrošačke cijene za 3,4%.

Smanjenje gospodarske aktivnosti u 2012. godini primarno je posljedica unutrašnje potražnje, a manjim dijelom posljedica smanjene inozemne potražnje pogoršanim gospodarskim okruženjem, prije svega u Europskoj uniji gdje RH ostvaruje 63% vanjskotrgovinske razmjene. Za gospodarstvo Hrvatske najvažnije je tržište EU, a ono je također imalo smanjenje BDP-a za 0,3% (najvažniji partneri Italija, Njemačka i Slovenija su smanjili svoj BDP).

3.2. Strukturne karakteristike gospodarstva

Karakteristično za strukturu gospodarstva županije u odnosu na strukturu gospodarstva RH jest i nadalje veće učešće primarnog sektora, dok je učešće sekundarnog sektora, odnosno prerađivačke industrije gotovo na istoj razini kao i u Republici Hrvatskoj. Iako blago opada učešće trgovine na veliko i malo je najveće i u strukturi županije sudjeluje sa 31,2% (tabela br. 5), u 2011. godini to je učešće iznosilo 34,3%. Naime, kao i prethodnih godina učešće primarnog sektora je znatno, u 2012. godini to učešće je gotovo nepromijenjeno i iznosi 18,0%, iz 2011. na 18,0% u 2012. godini, dok je učešće prerađivačke industrije poraslo i to s 28,2% na 30,6% u 2012. godini te je to učešće kao i u RH.

Istodobno učešće primarnog sektora na razini RH iznosi svega 3,2%, dok prerađivačka industrija sudjeluje s 27,2% i bilježi rast, građevinarstvo bilježi pad sa

7,5% na 6,9%. I u RH najveće učešće u strukturi gospodarstva ima djelatnost trgovine i to 34,7%.

U županiji, iako blago opada najveće učešće u strukturi gospodarstva ima djelatnost trgovine te ono iznosi 31,2%. Evidentno je i nadalje zaostajanje pojedinih djelatnosti u strukturi gospodarstva županije u odnosu na RH, i to: prijevoz i skladištenje sudjeluju s 2,0%, na razini RH 4,6%, djelatnost pružanja smještaja te priprema hrane sudjeluje s 0,5%, dok u RH to učešće je 2,4%, opskrba el. energijom i parom 4,6%, a u RH 5,2%, informacije i komunikacije 0,4%, a u RH 4,5%.

Za strukturu gospodarstva županije možemo reći da je nepovoljna te u kvalitativnom smislu zaostaje za onom na razini RH, dominantno je učešće trgovine kao i prethodnih godina, međutim trgovina veći dio prometa ostvaruje prodajom uvezenih roba, a manji dio prodajom roba proizvedenih u RH.

Iz prezentiranih pokazatelja evidentno je da su trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija, poljoprivreda i šumarstvo te građevinarstvo djelatnosti koje su nositelji prihoda u županiji te zajedno ostvaruju više od 87% svih ostvarenih prihoda županije.

Ostvareni ukupan prihod županije u 2012. godini iznosi 9,6 mlrd. kuna i veći je za 6,4% u odnosu na 2011. godinu, te učešće županije u ukupnom prihodu RH iznosi 1,6%. Što se tiče djelatnosti u ukupnom prihodu RH najveće učešće ima primarni sektor i to 8,9%, dok ukoliko izuzmemo djelatnost opskrbe vodom te uklanjanje otpadnih voda koje sudjeluju s 3,4% u strukturi RH, građevinarstvo koje sudjeluje s 1,6%, trgovina na veliko i malo s 1,4%, sve ostale djelatnosti se kreću u pravilu oko 1,0%.

Osnovni uzrok ovom stanju leži u činjenici da županija proizvodi proizvode niže dodane vrijednosti ponajviše poradi toga što nije došlo do znatnih ulaganja u nove tehnologije kao osnovne pretpostavke stvaranju konkurentnih proizvoda s više dodanom vrijednosti te usluga za sve zahtjevnija tržišta.

U RH u 2012. godini ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 610,4 mlrd. kuna što je za 0,4% više u odnosu na 2011. godinu.

U RH se gospodarska kriza manifestirala smanjenjem bruto domaćeg proizvoda u 2009. i 2010. godini te stagnacijom u 2011. godini (stopa rasta 0,0%). Vlada RH različitim mjerama ekonomske politike treba utjecati na ostvarenje gospodarskog rasta, a u samoj županiji poticajnim mjerama, onima s razine županije te RH i sada dostupnim fondovima EU (strukturni fondovi i kohezijski fond) te drugim fondovima, stvarati će se pretpostavke za nova ulaganja za preradbene kapacitete koji su nedostatni i za koje su osigurane sirovine (mljekare, klaonice s preradom mesa, prerada voća i povrća, hladnjače, prerada žitarica i dr.) što će u konačnici rezultirati bržem gospodarskom razvoju županije sa znatno povoljnijom strukturom gospodarstva.

OSTVARENI UKUPNI PRIHOD PO DJELATNOSTIMA
prema podacima iz godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 5

iznosi u 000 kuna

Naziv djelatnosti	Šif. dj.	Republika Hrvatska				Vukovarsko-srijemska županija				Udjel županije u RH u %	
		2011.		2012.		2011.		2012.		2011.	2012.
		iznos	struktura u %	iznos	struktura u %	iznos	struktura u %	iznos	struktura u %		
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	A	19.257.444	3,2	19.412.433	3,2	1.647.554	18,2	1.733.076	18,0	8,8	8,9
Rudarstvo i vađenje	B	4.207.327	0,7	4.145.627	0,7	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	C	163.752.774	27,0	165.521.379	27,2	2.545.357	28,2	2.946.917	30,6	1,5	1,8
Opskrba el. energijom, plinom i parom	D	29.622.910	4,9	31.919.736	5,2	195.065	2,2	443.249	4,6	0,6	1,4
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	E	8.402.999	1,5	8.342.163	1,5	265.976	2,9	288.640	3,0	3,2	3,4
Građevinarstvo	F	45.131.222	7,5	42.130.395	6,9	765.583	8,5	690.129	7,3	1,7	1,6
Trgovina na veliko i malo	G	209.972.700	34,6	211.710.884	34,7	3.101.006	34,3	2.993.330	31,2	1,5	1,4
Prijevoz i skladištenje	H	28.563.598	4,7	28.167.887	4,6	184.355	2,0	188.191	2,0	0,6	0,7
Djelat. pružanja smještaja te priprema hrane	I	13.564.324	2,2	14.921.623	2,4	42.315	0,5	46.502	0,5	0,3	0,3
Informacije i komunikacije	J	27.177.031	4,5	26.718.127	4,5	34.142	0,4	35.365	0,4	0,1	0,1
Financijske djelatnosti i dj. osiguranja	K	6.289.958	1,0	5.877.585	1,0	10.926	0,2	9.044	-	0,1	0,1
Poslovanje nekretninama	L	9.390.959	1,6	9.204.327	1,5	10.807	0,2	13.935	0,1	0,6	0,6
Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	M	24.975.634	4,1	24.118.091	4,0	146.329	1,6	138.494	1,4	0,6	0,6
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	N	8.675.875	1,4	9.079.181	1,5	32.963	0,4	30.957	0,4	0,4	0,3
Javna uprava i obrana i obavezno soc. osiguranje	O	103.843	-	112.797	-	4.787	-	5.431	-	3,9	4,4
Obrazovanje	P	987.168	0,2	1.001.397	0,2	10.791	0,1	9.904	0,1	1,0	1,0
Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Q	2.153.384	-	2.238.775	-	26.067	0,3	30.823	0,3	1,2	1,3
Umjetnost, zabava i rekreacija	R	3.213.585	0,5	3.283.164	0,5	13.254	-	10.759	0,1	0,4	0,3
Ostale uslužne djelatnosti	S	2.192.109	0,4	2.288.407	0,4	6.599	-	7.334	-	0,3	0,3
Djel. kućanstava kao poslodavca	T	4.022	-	5.375	-	-	-	-	-	-	-
Nepoznato područje djelatnosti		70.840	-	86.168	-	-	-	-	-	-	-
UKUPNO		607.709.307	100,0	610.375.510	100,0	9.043.874	100,0	9.622.079	100,0	1,5	1,6

Izvor: Financijska agencija Zagreb

**BROJ PODUZETNIKA I BROJ ZAPOSLENIH PO ŽUPANIJAMA
U 2012. GODINI**

Tabela br. 6

ŽUPANIJA	Broj poduzetnika		Broj zaposlenih		
	Broj	Udjel (u%)	Broj	Udjel (u%)	Indeks 2012/2011.
1. Bjelovarsko-bilogorska	1.447	1,5	14.779	1,8	102,0
2. Brodsko-posavska	1.427	1,5	15.336	1,8	103,8
3. Dubrovačko-neretvanska	3.523	3,6	19.057	2,3	100,9
4. Grad Zagreb	32.026	32,9	334.228	40,3	101,8
5. Istarska	9.053	9,3	43.886	5,3	100,1
6. Karlovačka	1.767	1,8	14.953	1,8	103,9
7. Koprivničko-križevačka	1.383	1,4	16.126	1,9	101,3
8. Krapinsko-zagorska	1.595	1,6	16.446	2,0	98,7
9. Ličko-senjska	622	0,6	4.557	0,5	101,2
10. Međimurska	2.271	2,3	23.623	2,8	102,8
11. Osječko-baranjska	3.994	4,1	39.352	4,7	99,0
12. Požeško-slavonska	614	0,6	7.464	0,9	98,5
13. Primorsko-goranska	8.660	8,9	60.293	7,3	100,8
14. Sisačko-moslavačka	1.649	1,7	17.669	2,1	95,6
15. Splitsko-dalmatinska	11.017	11,3	67.372	8,1	97,4
16. Šibensko-kninska	1.974	2,0	10.836	1,3	96,7
17. Varaždinska	2.783	2,9	35.648	4,3	101,6
18. Virovitičko-podravska	793	0,8	7.173	0,9	96,5
19. Vukovarsko-srijemska	1.523	1,6	16.544	2,0	98,8
20. Zadarska	3.086	3,2	19.759	2,4	102,3
21. Zagrebačka	6.047	6,2	44.773	5,4	104,3
Ukupno RH	97.254	100,0	829.874	100,0	100,9

Izvor: Financijska agencija Zagreb

Raspoređenost poduzetnika po županijama je neravnomjerna i karakterizira je velika disperziranost malog broja poduzetnika većine županija s jedne strane, te velika koncentracija broja poduzetnika na samo nekoliko županija s druge strane, a što se ne mijenja već duže vrijeme. Najviše je poduzetnika koncentrirano na području Grada Zagreba, s čijeg je područja obradom obuhvaćeno 32.026 poduzetnika, odnosno 32,9% svih podnositelja godišnjih financijskih izvještaja za 2012. godinu. Ukoliko Gradu Zagrebu pridodamo i Zagrebačku županiju zajedno čine potencijal od 38.073 poduzetnika ili 39,1% svih poduzetnika RH.

Nadalje, po broju poduzetnika slijede Splitsko-dalmatinska županija (11,3%), Istarska (9,3%), Primorsko-goranska (8,9%) te Zagrebačka (6,2%). Slijedeću skupinu čini 13 županija s udjelom broja poduzetnika u rasponu od 1,4% (Koprivničko-križevačka) do 4,1% (Osječko–baranjska), a 3 su županije s manje od 1,0% ukupnog broja poduzetnika (Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska i Ličko-senjska).

Raspoređenost broja poduzetnika po županijama očekivano prati jednako takva raspoređenost zaposlenih. Dominira Grad Zagreb s udjelom od 40,3% ukupno zaposlenih, a pridodaju li se tome i 5,4% zaposlenih u poduzetništvu Zagrebačke županije, onda je to udjel od 45,7% ukupno zaposlenih.

Istodobno, u Vukovarsko-srijemskoj županiji broj zaposlenih na bazi sati rada obveznika poreza na dobit je 16.544 što je za 1,2% manje u odnosu na 2011. godinu te u ukupnoj zaposlenosti županija sudjeluje na razini RH s 2,0%.

Izneseni prikaz polarizacije hrvatskih poduzetnika i njihovih zaposlenih ublažava činjenica da se stvarna aktivnost poduzetnika ostvaruje na području širem od njihova administrativnog sjedišta. Poznato je da su sjedišta velikih javnih državnih tvrtki kao i većih kompanija u pravilu u gradu Zagrebu, pa se njihovi financijski rezultati te zaposleni evidentiraju upravo u gradu Zagrebu, a ne i u ostalim županijama gdje se poslovne aktivnosti stvarno i ostvaruju.

3.3 Osnovni financijski i drugi relevantni pokazatelji poslovanja

U Republici Hrvatskoj su na temelju Zakona o računovodstvu, (NN 109/2007.) obveznici poreza na dobit dužni predavati svoje godišnje financijske izvještaje Financijskoj agenciji za statističke i druge potrebe te za javnu objavu, koji postaju dio Registra godišnjih financijskih izvještaja.

Registar godišnjih financijskih izvještaja je počeo raditi u 2003. godini i osnovan je, po uzoru na zemlje EU, kao središnji izvor informacija o uspješnosti poslovanja te o financijskom položaju pravnih i fizičkih osoba-obveznika poreza na dobit. S obzirom na važnost podataka koje sadrži, Registar je riznica informacija o poslovnim subjektima RH, a njegovim osnivanjem učinjen je još jedan korak dalje u procesu usklađivanja hrvatskog poslovnog i pravnog okruženja s onim Europske unije.

U Registru je evidentirano 97.254 godišnjih financijskih izvještaja poduzetnika obveznika poreza na dobit bez banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija. U analizi se daje detaljan uvid o poslovanju poduzetnika obveznika poreza na dobit i to po djelatnostima, prema veličini poduzetnika i prema oblicima vlasništva.

Financijski i drugi rezultati poslovanja poduzetnika temelj su svakog gospodarstva i pobuđuju zanimanje ne samo relevantnih čimbenika nego i ukupne javnosti. Analizom nije obuhvaćeno ukupno gospodarstvo, budući da poslovni subjekti – obrtnici koji nisu obveznici poreza na dobit, već su u sustavu poreza na dohodak, ne predaju svoje godišnje financijske izvještaje u Registar godišnjih financijskih izvješća tako da i nisu uključeni u analizu.

Cjelovita ocjena kvalitete gospodarstva zahtjeva kompleksniji prikaz koji bi sadržavao i analizu tehnološkog razvoja, razvoja i financiranja, stupnja suvremenosti proizvoda, odnosa prema znanstvenom i istraživačkom radu te niz drugih čimbenika. Pri korištenju ove Informacije valja imati u vidu i određena analitička ograničenja u vezi s iskazivanjem financijskih rezultata javnih i državnih poduzeća.

Naime, njihovi se financijski rezultati evidentiraju u mjestu njihova sjedišta tj. pribrajaju se Gradu Zagrebu, iako se gospodarska aktivnost takovih gospodarskih subjekata odvija i na područjima drugih teritorijalnih jedinica, što donekle ublažava postojeću regionalnu neusklađenost.

Isti je slučaj i s ostalim poduzetnicima koji posluju na više lokacija različitih od sjedišta kompanije. Međutim, navedena ograničenja ne umanjuju bitnije analitičku vrijednost ove komparativne analize, jer ona daje uvid u razvijenost Županije izraženo financijskim i drugim ostvarenjima u odnosu na razvijenost drugih županija te RH.

OSNOVNI FINANCIJSKI PODACI TE ZAPOSLENOST

Tabela br. 7

iznos u 000 kn

Red br.	POKAZATELJ	Republika Hrvatska		Index 12/11	Vukovarsko-srijemska županija		Index 12/11	Učešće Županije u RH u %	
		2011.	2012.		2011.	2012.		2011.	2012.
1.	Ukupan prihod	607.709.307	610.375.510	100,4	9.043.874	9.622.079	106,4	1,5	1,6
2.	Ukupni rashodi	594.637.464	601.182.797	101,1	9.075.928	9.973.609	109,9	1,5	1,6
3.	Dobit prije oporezivanja	37.367.691	38.388.097	102,7	309.928	302.449	97,6	0,8	0,8
4.	Gubitak prije oporezivanja	24.295.848	29.195.384	120,2	341.982	653.979	191,2	1,4	2,2
5.	Porez na dobit	5.607.474	4.251.797	75,8	33.647	27.046	80,4	0,6	0,6
6.	Dobit razdoblja	31.598.987	34.053.156	107,8	276.252	276.296	100,0	0,9	0,8
7.	Gubitak razdoblja	24.134.618	29.112.240	120,6	341.954	654.873	191,5	1,4	2,2
8.	Netto dobit razdoblja	7.464.369	4.940.916	66,2	-65.701	-378.577	576,2	-	-
9.	Prosječna mjesečna netto plaća (kn)	4.751	4.769	100,4	3.540	3.628	102,5	74,5	76,1
10.	Zaposleni	822.145	829.874	100,9	16.744	16.544	98,8	2,0	2,0

Izvor: Financijska agencija Zagreb

UKUPAN PRIHOD, DOBIT I GUBITAK ŽUPANIJA U 2012. GODINI

Tabela br. 8

Iznosi: mil. kn

Udjel: u %

Index: 2010.=100,0

ŽUPANIJA	Ukupan prihod			Dobit nakon oporezivanja			Gubitak nakon oporezivanja			Konsol. fin. rez.
	iznos	udjel	index	iznos	udjel	index	iznos	udjel	index	
1. Bjelovarsko-bilogorska	6.986	1,1	103,4	174	0,5	108,1	313	1,1	282,1	-139
2. Brodsko-posavska	7.713	1,3	104,0	267	0,8	145,3	384	1,3	166,2	-118
3. Dubrovačko-neretvanska	8.667	1,4	101,8	450	1,3	109,8	799	2,7	85,6	-349
4. Grad Zagreb	321.811	52,7	99,9	15.589	45,8	95,8	14.425	49,6	141,0	1.163
5. Istarska	28.075	4,6	97,8	2.033	6,0	102,7	1.202	4,1	62,9	831
6. Karlovačka	7.487	1,2	101,7	767	2,3	119,3	207	0,7	110,7	560
7. Koprivničko-križevačka	9.380	1,5	99,3	233	0,7	95,1	193	0,7	225,8	40
8. Krapinsko-zagorska	9.705	1,6	99,1	457	1,3	118,9	474	1,6	90,9	-17
9. Ličko-senjska	1.750	0,3	101,2	103	0,3	150,3	80	0,3	111,7	23
10. Međimurska	10.456	1,7	102,4	528	1,6	128,8	252	0,9	150,6	276
11. Osječko-baranjska	24.263	4,0	98,8	694	2,0	89,6	1.983	6,8	169,5	-1.289
12. Požeško-slavonska	3.222	0,5	100,2	98	0,3	123,0	120	0,4	113,7	-22
13. Primorsko-goranska	32.744	5,4	97,3	2.570	7,5	71,8	1.478	5,1	95,1	1.092
14. Sisačko-moslavačka	10.286	1,7	105,2	747	2,2	277,7	465	1,6	41,9	283
15. Splitsko-dalmatinska	41.314	6,8	104,8	6.067	17,8	191,5	2.725	9,4	104,0	3.342
16. Šibensko-kninska	5.848	1,0	88,0	192	0,6	123,2	515	1,8	109,9	-323
17. Varaždinska	20.862	3,4	101,7	818	2,4	113,4	489	1,7	113,7	329
18. Virovitičko-podravska	4.360	0,7	107,0	237	0,7	110,7	161	0,6	114,2	76
19. Vukovarsko-srijemska	9.622	1,6	106,4	276	0,8	100,0	655	2,2	191,5	-379
20. Zadarska	10.236	1,7	106,0	511	1,5	128,7	1.176	4,0	150,4	-665
21. Zagrebačka	35.591	5,8	101,5	1.241	3,6	103,2	1.015	3,5	105,3	226
UKUPNO RH	610.376	100,0	100,4	34.053	100,0	107,8	29.112	100,0	120,6	4.941

Izvor: Financijska agencija Zagreb

ZAPOSLENI I NETTO PLAĆE PO DJELATNOSTIMA

Tabela br.9

Naziv djelatnosti	Šif. dj.	REPUBLIKA HRVATSKA					VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA				
		Broj poduzetnika	Broj zaposlenih		Iznos prosječne netto plaće u kn		Broj poduzetnika	Broj zaposlenih		Iznos prosječne netto plaće u kn	
			2012.	2011.	2012.	2011.		2012.	2012.	2011.	2012.
	0										
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	A	2.723	28.896	28.951	4.588	4.635	157	2.405	2.447	4.082	4.150
Rudarstvo i vađenje	B	244	5.405	5.053	7.346	6.954	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	C	11.562	226.183	224.441	4.619	4.724	251	5.003	4.890	3.504	3.640
Opskrba elek. energ., plinom, parom i klimatizacija	D	578	16.018	15.975	6.785	6.795	29	197	211	5.154	5.015
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	E	591	19.035	19.141	5.011	5.125	22	948	880	4.244	4.599
Građevinarstvo	F	11.826	84.393	79.926	4.071	4.158	177	2.123	2.048	3.281	3.252
Trgovina na veliko i malo; pop. mot. vozila	G	26.491	178.894	181.681	4.325	4.365	432	4.039	3.954	2.981	3.111
Prijevoz i skladištenje	H	3.763	60.153	62.123	5.579	5.506	67	514	509	3.923	4.071
Djelatnost pružanja smještaja; te priprema i usluživanje hrane	I	5.929	46.624	44.974	4.192	4.190	49	215	247	2.608	2.416
Informacije i komunikacije	J	4.215	31.081	31.368	7.036	6.866	43	185	190	3.738	3.710
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	K	634	6.186	6.262	6.835	6.543	11	15	16	4.561	3.975
Poslovanje nekretninama	L	4.602	16.080	16.239	6.109	6.045	20	63	80	3.540	3.381
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	M	14.518	45.061	46.031	5.579	5.530	145	533	553	4.037	3.999
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	N	3.804	33.487	36.559	3.582	3.377	30	106	119	2.696	2.558
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	O	57	410	430	4.914	4.769	5	15	22	7.452	6.945
Obrazovanje	P	932	4.362	4.652	3.933	3.959	24	80	79	3.048	3.020
Djelatnosti zdravstvene zaštite i soc. skrbi	Q	1.179	8.148	8.520	4.709	4.804	25	203	195	3.465	4.038
Umjetnost, zabava i rekreacija	R	927	8.800	9.324	4.665	4.395	8	47	50	14.434	9.127
Ostale uslužne djelatnosti	S	2.526	7.174	7.581	3.699	3.622	28	52	54	2.531	2.747
Djelatnosti kućanstava kao poslodavca	T	2	3	4	3.753	4.512	-	-	-	-	-
Nepoznato područje djelatnosti		151	22	19	3.908	5.224	-	-	-	-	-
UKUPNO		97.524	822.145	829.874	4.751	4.769	1.523	16.744	16.544	3.540	3.628

Izvor: Financijska agencija Zagreb

**INVESTICIJE PODUZETNIKA U DUGOTRAJNU IMOVINU U 2012. GODINI
PREMA SJEDIŠTU INVESTITORA PO ŽUPANIJAMA**

Tabela br. 10

ŽUPANIJA	Poduzetnici investitori		Investicije		
	Broj poduzetnika investitora	Udjel u broju poduzetnika županije u %	Investicije u mil. kuna	Udjel u ukupnim investicijama RH u %	Index 2010.=100,0
1. Bjelovarsko-bilogorska	301	1,5	205	0,6	79,2
2. Brodsko-posavska	291	1,5	440	1,3	170,0
3. Dubrovačko-neretvanska	570	2,9	510	1,5	142,4
4. Grad Zagreb	6.915	34,8	17.575	52,7	105,5
5. Istarska	1.783	9,0	1.961	5,9	107,5
6. Karlovačka	422	2,1	607	1,8	113,2
7. Koprivničko-križevačka	308	1,5	334	1,0	104,3
8. Krapinsko-zagorska	445	2,2	646	1,9	141,4
9. Ličko-senjska	122	0,6	221	0,7	126,1
10. Međimurska	533	2,7	495	1,5	99,2
11. Osječko-baranjska	738	3,7	1.664	5,0	81,9
12. Požeško-slavonska	103	0,5	168	0,5	137,9
13. Primorsko-goranska	1.927	9,7	2.218	6,6	90,1
14. Sisačko-moslavačka	300	1,5	317	1,0	88,8
15. Splitsko-dalmatinska	1.770	8,9	1.885	5,7	117,6
16. Šibensko-kninska	231	1,2	255	0,8	54,7
17. Varaždinska	742	3,7	1.013	3,0	96,1
18. Virovitičko-podravska	143	0,7	282	0,8	167,1
19. Vukovarsko-srijemska	288	1,4	411	1,2	55,7
20. Zadarska	543	2,7	728	2,2	52,6
21. Zagrebačka	1.395	7,0	1.418	4,3	96,8
UKUPNO RH	19.870	100,0	33.353	100,0	100,5

Izvor: Financijska agencija Zagreb

**UDJEL BROJA PODUZETNIKA KOJI SU POSLOVALI S DOBITI I ONIH KOJI SU POSLOVALI S GUBITKOM
U UKUPNOM BROJU PODUZETNIKA ŽUPANIJE U 2012. GODINI**

Tabela br. 11

ŽUPANIJA	Broj poduzetnika	Poduzetnici s dobiti		Poduzetnici s gubitkom	
		Broj	Udjel u broju poduzetnika u županiji u %	Broj	Udjel u broju poduzetnika u županiji u %
1. Bjelovarsko-bilogorska	1.447	986	68,1	461	31,9
2. Brodsko-posavska	1.427	966	67,7	461	32,3
3. Dubrovačko-neretvanska	3.523	1.996	56,7	1.527	43,3
4. Grad Zagreb	32.026	19.131	59,7	12.895	40,3
5. Istarska	9.053	4.310	47,6	4.743	52,4
6. Karlovačka	1.767	977	55,3	790	44,7
7. Koprivničko-križevačka	1.383	870	62,9	513	37,1
8. Krapinsko-zagorska	1.595	997	62,5	598	37,5
9. Ličko-senjska	622	386	62,1	236	37,9
10. Međimurska	2.271	1.473	64,9	798	35,1
11. Osječko-baranjska	3.994	2.288	57,3	1.706	42,7
12. Požeško-slavonska	614	342	55,7	272	44,3
13. Primorsko-goranska	8.660	4.826	55,7	3.834	44,3
14. Sisačko-moslavačka	1.649	946	57,4	703	42,6
15. Splitsko-dalmatinska	11.017	6.108	55,4	4.909	44,6
16. Šibensko-kninska	1.974	920	46,6	1.054	53,4
17. Varaždinska	2.783	1.751	62,9	1.032	37,1
18. Virovitičko-podravska	793	498	62,8	295	37,2
19. Vukovarsko-srijemska	1.523	958	62,9	565	37,1
20. Zadarska	3.086	1.667	54,0	1.419	46,0
21. Zagrebačka	6.047	3.967	65,6	2.080	34,4
Ukupno RH	97.254	56.363	58,0	40.891	42,0

Izvor: Financijska agencija Zagreb

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZETNIKA PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI

Tabela br. 12

ŽUPANIJA	Ukupni prihodi po zaposlenom (u 000 kn)	Neto dobit po zaposlenom (u 000 kn)	Ekonomičnost poslovanja (koeficijent)	Rentabilnost prometa (u %)	Rentabilnost ukupne imovine (u %)	Rentabilnost vlastitog kapitala (u%)
1. Bjelovarsko-bilogorska	473	-9.412	98,47	-1,99	-1,81	-5,64
2. Brodsko-posavska	503	-7.677	99,04	-1,53	-1,33	-6,27
3. Dubrovačko-neretvanska	455	-18.335	96,77	-4,03	-1,44	-4,23
4. Grad Zagreb	963	3.481	101,2	0,36	0,19	0,5
5. Istarska	640	18.937	104,0	2,96	1,29	3,3
6. Karlovačka	501	37.444	109,6	7,48	5,79	13,4
7. Koprivničko-križevačka	582	2.450	100,9	0,42	0,37	1,0
8. Krapinsko-zagorska	590	-1.058	100,2	-0,18	-0,13	-0,8
9. Ličko-senjska	384	5.143	102,3	1,34	0,44	0,8
10. Međimurska	443	11.669	103,2	2,6	2,3	6,4
11. Osječko-baranjska	617	-32.752	95,3	-5,3	-3,6	-16,7
12. Požeško-slavonska	432	-2.885	99,7	-0,7	-0,5	-2,7
13. Primorsko-goranska	543	18.118	104,2	3,3	2,1	7,8
14. Sisačko-moslavačka	582	15.989	103,1	2,8	2,9	9,0
15. Splitsko-dalmatinska	613	49.605	109,5	8,1	5,1	24,0
16. Šibensko-kninska	540	-29.807	95,2	-5,5	-2,5	-12,7
17. Varaždinska	585	9.222	102,1	1,6	1,3	4,3
18. Virovitičko-podravska	608	10.659	102,2	1,8	1,2	3,5
19. Vukovarsko-srijemska	582	-22.883	96,5	-3,9	-2,6	-7,7
20. Zadarska	518	-33.637	94,4	-6,5	-2,9	-15,1
21. Zagrebačka	795	5.049	101,2	0,6	0,6	1,6
UKUPNO HRVATSKA	736	5.954	101,5	0,8	0,5	1,3

Izvor: Financijska agencija Zagreb

OSTVARENI UKUPNI PRIHOD U 2012. GODINI (prema oblicima vlasništva)
prema podacima godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 13

	UKUPNI PRIHOD u 000 kuna		STRUKTURA UKUPNOG PRIHODA u %		% - UKUPNI PRIHOD ŽUPANIJE U RH
	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	
UKUPNO	610.375.510	9.622.079	100,0	100,0	1,6
Državno	62.085.538	544.885	10,2	5,6	0,9
Privatno	438.053.903	7.204.654	71,8	74,9	1,6
Zadružno	1.616.371	296.688	0,3	3,1	18,3
Mješovito	108.619.698	1.575.852	17,7	16,4	1,4

Izvor: Financijska agencija Zagreb

OSTVARENI UKUPNI PRIHOD U 2012. GODINI (prema veličini poduzetnika)
prema podacima godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 14

iznosi u 000 kuna
udjeli u %

Poduzetnici	UKUPNI PRIHOD u 000 kuna		STRUKTURA UKUPNOG PRIHODA u %		% - UKUPNI PRIHOD ŽUPANIJE U RH
	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	
Svi	610.375.510	9.622.079	100,0	100,0	1,6
Mali	199.773.713	4.290.929	32,7	44,6	2,1
Srednji	111.966.013	2.744.207	18,3	28,5	2,5
Veliki	298.635.784	2.586.943	49,0	26,9	0,9

Izvor: Financijska agencija Zagreb

BROJ PODUZETNIKA U 2012. GODINI
(prema veličini poduzetnika)
 prema podacima godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 15

Poduzetnici	BROJ PODUZETNIKA		STRUKTURA PODUZETNIKA U %		% - PODUZETNIKA ŽUPANIJE U RH
	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	
Svi	97.254	1.523	100,0	100,0	1,6
Mali	95.597	1.481	98,3	97,3	1,5
Srednji	1.309	34	1,3	2,2	2,6
Veliki	348	8	0,4	0,5	2,3

Izvor: Financijska agencija Zagreb

PROSJEČNA MJESEČNA NETO PLAĆA PO ZAPOSLENOM U 2012. GODINI
(prema veličini poduzetnika)
 prema podacima godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 16

Poduzetnici	Iznosi u kunama		%- udio VSŽ u RH
	REPUBLIKA HRVATSKA	VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	
Svi	4.769	3.628	76,1
Mali	3.882	3.264	84,1
Srednji	5.096	3.900	76,5
Veliki	5.911	4.267	72,2

Izvor: Financijska agencija Zagreb

PROSJEČNA MJESEČNA NETO PLAĆA PO ZAPOSLENOM U 2012. GODINI
(prema oblicima vlasništva)
 prema podacima godišnjih statističkih izvještaja

Tabela br. 17

Oblici vlasništva	Iznosi u kunama		% udio VSŽ u RH
	<i>REPUBLIKA HRVATSKA</i>	<i>VUK.-SRIJEMSKA ŽUPANIJA</i>	
Svi	4.769	3.628	76,1
Državno	6.213	3.795	61,1
Privatno	4.382	3.403	77,6
Zadružno	3.435	3.802	110,7
Mješovito	5.636	4.566	81,0

Izvor: Financijska agencija Zagreb

Poduzetnici su u svim županijama RH tijekom 2012. godine poslovali u vrlo teškim gospodarskim i društvenim uvjetima. Unatoč tome, u odnosu na 2011. godinu došlo je do povećanja broja zaposlenih i to na bazi sati rada te opsega poslovanja mjerenog ukupnim prihodom. Ovi trendovi vrijede i na razini RH i na razini Vukovarsko-srijemske županije.

Gospodarstvo županije je u 2012. godini ostvarilo ukupan prihod u iznosu od 9,6 mlrd. kuna što je povećanje od 6,4% u odnosu na 2011. godinu. Ukupni rashodi ostvareni u istom razdoblju iznose 9,97 mlrd. kuna, što je povećanje od 9,9%. Dobit razdoblja ostvarena je u iznosu od 276,3 mil. kuna, što je gotovo sto kao i 2011 god. Gubitak ostvaren u 2012. godini iznosi 654,9 mil. kuna, što je povećanje od 91,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Budući da je ostvarena dobit manja od ostvarenog gubitka, realiziran je neto gubitak, tj. negativan konsolidiran financijski rezultat u iznosu od 378,6 mil. kuna. Na razini države u 2012. godini ostvaren je ukupan prihod od 610,4 mlrd. kuna, što je povećanje od 0,4% u odnosu na 2011. godinu. Ukupni rashodi u 2012. godini iznose 601,2 mlrd. kuna što je povećanje od 1,1%. Dobit u RH ostvarena je u iznosu od 34,1 mlrd. kuna tj., 7,8% više u odnosu na prethodnu godinu. Gubitak u istom razdoblju iznosi 29,1 mlrd. kuna, što predstavlja povećanje od 20,6%. Podaci govore da je na razini države ostvarena dobit u 2012. godini bila veća od ostvarenih gubitaka. To znači da je realiziran pozitivan konsolidirani financijski rezultat u iznosu od 4,9 mlrd. kuna.

U ukupnim rashodima poduzetnika troškovi za osoblje čine znatnu stavku, a uglavnom ih čine plaće i naknade materijalnih prava radnika. Tijekom 2012. godine plaće i naknade materijalnih prava radnika isplaćivale su se prema kolektivnim ugovorima, sporazumima i ugovorima o radu. Ovi izdaci nisu bili pod administrativnim ograničenjima što znači da su se plaće isplaćivale sukladno poslovnoj politici svakog pojedinog poslodavca i prema njihovim financijskim mogućnostima (tabela br. 9).

Prosječna mjesečna obračunata neto plaća po radniku u županiji u 2012. godini iznosi 3.628 kuna, što je za 2,5% više u odnosu na 2011. godinu, istodobno, prosječna plaća u RH iznosi 4.769 kuna (porast od 0,4%). Prosječna plaća u županiji i nadalje zaostaje za republičkim prosjekom i to za 24,0% što ukazuje kako standard radnika Vukovarsko-srijemske županije uvelike zaostaje za standardom radnika na razini RH.

Najviša prosječna plaća u županiji (djelatnosti koje najviše zapošljavaju) odnosi se na djelatnost opskrbe električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom (5.015 kuna), djelatnost opskrbe vodom, uklanjanje otpadnih voda (4.599 kuna) te djelatnost poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva (4.150 kuna). Najniže ostvarene plaće u 2012. godini su u djelatnosti pružanja smještaja, pripremi i usluživanju hrane (2.416 kuna), trgovini na veliko i malo (3.111 kuna) te građevinarstvu (3.252 kuna).

Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada u gospodarstvu-obveznika poreza na dobit županije, u 2012. godini je 16.544, što je smanjenje od 1,2% u odnosu na 2011. godinu. U RH zaposleno je 829.874 radnika, a to znači da je došlo do povećanja od 0,9%.

U proteklih 10 godina u RH nešto manje od jedne trećine poduzetnika je poslovalo s gubitkom, a u 2012. godini taj je udjel povećan na 42,0% (tabela br. 11). Od ukupno 1.523 poduzetnika u županiji 958 ili 62,9% ih je poslovalo s dobitkom, a 565 (37,1%) ih je poslovalo sa gubitkom. Na razini RH, 56.363 poduzetnika (58,0%) je poslovalo s dobitkom, a 40.891 (42,0%) sa gubitkom.

U županiji 288 poduzetnika (tabela br. 10), odnosno 1,4% investiralo je u dugotrajnu imovinu 411 milijuna kuna. Radi se o smanjenju od 44,3%, Županija sudjeluje sa 1,2% u investicijama RH. U dugotrajnu imovinu poduzetnici RH su u 2012. godini uložili 33,3 milijarde kuna, tj. 0,5% više nego prethodne godine. Kao i prethodnih godina, najviše su investirali poduzetnici Grada Zagreba koji su u 2012. godini investirali 52,7% ukupnih investicija u RH. Slijede poduzetnici Primorsko-goranske županije sa 6,6% udjela, Istarske županije sa 5,9% te poduzetnici iz Splitsko-dalmatinske županije sa 5,7% udjela u ukupnim investicijama RH.

Unatoč smanjenju investicija u 10 županija u 2012. godini u RH došlo je do povećanja ukupnog prihoda.

Poslovanje se osim po financijskim rezultatima može ocjenjivati pomoću izvedenih pokazatelja (tabela br. 12). Što se tiče pokazatelja uspješnosti poslovanja poduzetnika u RH ukupan prihod po zaposlenom u RH ostvaren je u iznosu od 736.000 kuna, dok je u županiji ostvaren u iznosu od 582.000 kuna, što je za 22,0% manje od prosjeka RH te je po ovom pokazatelju županija u samoj sredini.

Prema pokazatelju produktivnosti rada mjerenom neto dobiti (dobit manje gubici) po zaposlenom u 2012. godini u 12 županija zabilježena je neto dobit, a u 9 neto gubitak po zaposlenom. Među njima je i Vukovarsko-srijemska županija.

Prema pokazatelju ukupne ekonomičnosti poslovanja, prihodi su bili veći od rashoda u 13 županija, a u 8 županija nije se uspješno poslovalo jer su rashodi nadvisili prihode. Najbolju ekonomičnost imali su poduzetnici u Karlovačkoj županiji koji su na 100 kuna rashoda ostvarili 109,6 kuna prihoda, najlošije su poslovali poduzetnici Zadarske županije koji su na 100 kuna rashoda ostvarili svega 94,4 kuna prihoda. U Vukovarsko-srijemskoj županiji je na 100 kuna rashoda ostvareno 96,5 kuna prihoda.

Gospodarstvo RH karakterizira tranzicijski proces u kojem je pretvorba postojećih poduzeća u državnom vlasništvu u privatno vlasništvo s jedne strane i istodobno osnivanje većeg broja poduzetnika u privatnom vlasništvu.

Posljedice navedenih kretanja odražavaju se i u ostvarenim financijskim rezultatima poduzetnika prema vlasničkoj strukturi (tabela br. 13) i to u dominantnoj ulozi privatnog sektora i njegovog jačanja te slabljenju državnog sektora.

Prema oblicima vlasništva glede ostvarenog ukupnog prihoda najviše je ostvareno u privatnom vlasništvu i to 7,2 mlrd. kuna odnosno 74,9%, poduzetnici u državnom vlasništvu ostvarili su 544,9 mil. kuna (5,6%), mješovito vlasništvo je ostvarilo 1,6 mlrd. kuna (16,4%) te zadružno 296,7 mil. kuna (3,1%).

I u RH je uglavnom slična struktura, osim što zadružno vlasništvo na razini RH ostvaruje svega 0,3%, dok je u županiji to učešće 3,1%. Svi oblici vlasništva županije sudjeluju u prosjeku do 1,6% ostvarenog ukupnog prihoda na razini RH, dok zadružno ima učešće od 18,3%.

Osnovni uzrok visokog zadružnog učešća možemo zasigurno reći da nije rezultat poslovanja zadruga po ugledu na europsku kooperativu (svakako bi zadrugarstvo trebalo poslovati po europskim kriterijima) nego, prije svega, zadruge posluju po principu trgovačkih društava.

Što se tiče veličine poduzetnika (tabela br. 15) u županiji je najviše malih poduzetnika i to 1.481 (97,3%), zatim slijede srednji 34 (2,2%) te svega 8 velikih poduzetnika (0,5%). Na razini RH je slična struktura, najviše je malih 95.597 (98,3%), srednjih 1.309 (1,3%) te velikih 348 (0,4%).

Glede ostvarenog ukupnog prihoda (tabela br.14), mali poduzetnici u županiji su ostvarili 4,3 mlrd. kuna (44,6%), srednji 2,7 mlrd. kuna (28,5%) te veliki 2,6 mlrd. kuna (26,9%). Na razini RH veliki poduzetnici ostvarili su 298,6 mlrd. ukupnog prihoda (49,0%), gotovo polovinu cjelokupnog ukupnog prihoda, mali su ostvarili 199,8 mlrd. kuna (32,7%), a srednji 112,0 mlrd. kuna (18,3%).

Najviše isplaćene prosječne plaće (tabela br 16) kako u županiji tako i u RH su bile kod velikih poduzeća. U županiji je prosječna plaća u velikim poduzećima iznosila 4.267 kuna, što je za 17,6% više od županijskog prosjeka, dok je u RH ta plaća iznosila 5.911 kune što je za 23,9% više od republičkog prosjeka.

3.4. Bruto domaći proizvod

Bruto domaći proizvod glavni je makroekonomski pokazatelj, odnosno mjerilo gospodarske aktivnosti neke zemlje u određenoj godini.

BDP je vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih unutar jedne zemlje, a uključuje vrijednost dobara i usluga proizvedenih i pomoću inozemnih faktora proizvedenih u zemlji.

Ova makroekonomska veličina uistinu najbolje odražava kretanja u gospodarstvu jedne zemlje te najvjerođostojnije pokazuje stupanj razvijenosti neke regije odnosno države u cjelini.

PREGLED BDP-a PO ŽUPANIJAMA OD 2005.-2010. GODINE

Tabela br. 18

-u EUR

Red br.	ŽUPANIJA	BDP/ST 2005.	BDP/ST 2006.	BDP/ST 2007.	BDP/ST 2008.	BDP/ST 2009.	BDP/ST 2010.	Indeks (2010) HR=100
1.	Zagrebačka	5.446	5.425	7.360	8.036	7.803	7.164	71,2
2.	Krapinsko-zagorska	5.172	5.424	7.144	7.377	6.576	6.085	60,5
3.	Sisačko-moslavačka	5.525	6.374	7.200	8.432	8.325	8.362	83,1
4.	Karlovačka	5.335	5.986	7.825	8.451	7.634	7.404	73,6
5.	Varaždinska	5.928	6.621	8.223	9.404	8.834	8.209	81,6
6.	Koprivničko-križevačka	6.452	7.454	9.142	9.730	9.371	8.086	80,4
7.	Bjelovarsko-bilogorska	5.149	5.780	6.691	8.255	7.677	6.720	66,8
8.	Primorsko-goranska	8.376	9.149	11.177	12.680	12.305	12.343	122,7
9.	Ličko-senjska	6.363	6.849	8.039	9.725	8.707	8.276	82,3
10.	Virovitičko-podravska	4.803	5.634	6.923	7.485	6.399	5.869	58,4
11.	Požeško-slavonska	4.834	4.904	6.505	6.750	6.229	6.053	60,2
12.	Brodsko-posavska	3.785	4.167	5.345	6.183	5.606	5.357	53,3
13.	Zadarska	5.526	5.680	7.980	9.051	8.388	8.182	81,4
14.	Osječko-baranjska	5.313	5.836	7.875	8.871	8.112	7.539	75,0
15.	Šibensko-kninska	5.299	5.432	7.799	8.156	7.239	7.887	78,4
16.	Vukovarsko-srijemska	4.028	4.627	5.756	6.647	5.974	5.521	54,9
17.	Splitsko-dalmatinska	5.395	5.977	8.003	8.422	7.952	8.072	80,3
18.	Istarska	9.126	9.768	12.463	13.195	12.810	12.897	128,2
19.	Dubrovačko-neretvanska	6.615	7.309	10.042	10.601	9.990	10.457	104,0
20.	Međimurska	5.323	6.099	7.581	8.960	8.349	7.885	78,4
21.	Grad Zagreb	12.908	14.208	16.766	18.554	17.814	18.648	185,4

REPUBLIKA HRVATSKA	7.038	7.705	9.656	10.682	10.111	10.057	100,0
---------------------------	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Izvor: Državni zavod za statistiku

Državni zavod za statistiku, mjerodavna je institucija za utvrđivanje domaćeg BDP-a, kao što je vidljivo iz tabelarnog pregleda, dati su pokazatelji za županije zaključni sa ostvarenim BDP-om u 2010. godini.

Evidentan je veliki raskorak u visini ostvarenog BDP, najrazvijeniji grad Zagreb ostvaruje BDP za 85,4% više od državnog prosjeka, Istarska županija za 28,2% više, Primorsko-goranska ostvaruje BDP za 22,7% te Dubrovačko-Neretvanska za 4,0% više od državnog prosjeka. Sve ostale županije znatno zaostaju za republičkim prosjekom, a pogotovo za najrazvijenijim županijama, s tim da Vukovarsko-srijemska županija ostvaruje svega 54,9% republičkog prosjeka, po ovom pokazatelju VSŽ je na pretposljednem mjestu, a na zadnjem mjestu je Brodsko-posavska koja ostvaruje 53,3% republičkog prosjeka.

BRUTO DOMAĆI PROIZVOD ZA RH, PROSTORNE JEDINICE ZA STATISTIKU 2. I 3. RAZINE U 2010. GODINI

Tablica br. 19

Prostorne jedinice za statistiku 2. i 3. razine, RH	BDP po stanovniku (EUR)	BDP po stanovniku (USD)	Index Hrvatska = 100
Republika Hrvatska	10.057	13.323	100,0
Kontinentalna Hrvatska	10.147	13.443	100,9
Vukovarsko-srijemska županija	5.521	7.313	54,9
Osječko-baranjska županija	7.539	9.987	75,0
Brodsko-posavska županija	5.357	7.096	53,3
Požeško-slavonska županija	6.053	8.019	60,2
Virovitičko-podravska županija	5.869	7.775	58,4
Bjelovarsko-bilogorska županija	6.720	8.903	66,8
Karlovačka županija	7.404	9.808	73,6
Sisačko-moslavačka županija	8.352	11.077	88,1
Grad Zagreb	18.645	24.700	185,4
Zagrebačka županija	7.164	9.491	71,2
Krapinsko-zagorska županija	6.085	8.061	60,5
Varaždinska županija	8.209	10.876	81,6
Koprivničko-križevačka županija	8.086	10.712	80,4
Međimurska županija	7.885	10.445	78,4
Jadranska Hrvatska	9.876	13.083	98,2
Primorsko-goranska županija	12.343	16.352	122,7
Ličko-senjska županija	8.278	10.966	82,3
Zadarska županija	8.182	10.839	81,4
Šibensko-kninska županija	7.887	10.449	78,4
Splitsko-dalmatinska županija	8.072	10.693	80,3
Istarska županija	12.897	17.085	128,2
Dubrovačko-neretvanska županija	10.457	13.852	104,0

Izvor: Državni zavod za statistiku

Nacionalna klasifikacija prostornih jedinica za statistiku 2012. godine stupila je na snagu 1.siječnja 2013. Do 2013. god. glede podjele prostornih jedinica za statistiku 2. razine u RH postojale su tri statističke regije i to: Središnja i Istočna (Panonska) Hrvatska, Sjeverozapadna Hrvatska te Jadranska Hrvatska, a od 1.1.2013. postoje dvije statističke regije i to: Kontinentalna Hrvatska te Jadranska Hrvatska. Županija je do 2013. god. bila u Panonskoj regiji koja je najnerazvijenija i zaostajala je za prosjekom države 30%, Jadranska Hrvatska zaostala je 3,4%, dok je Sjeverozapadna Hrvatska ostvarivala BDP po stanovniku 25,6% više od državnog prosjeka.

Po novoj podjeli županija je u Kontinentalnoj Hrvatskoj te ova statistička regija je za 0.9% razvijenija od prosjeka države. Evidentno je da je razvijenosti ove statističke regije najviše doprinio Grad Zagreb, gotovo 50% gospodarske aktivnosti ostvaruje Grad Zagreb i ostvaruje BDP za 85,4% više od prosjeka.

Uvažavajući činjenicu da svaka dobro osmišljena razvojna politika posebnu pažnju posvećuje regionalnom razvoju, a s tim u vezi Zakon kao i Strategija o regionalnom razvoju preferiraju ujednačen regionalni razvoj te držimo da će mjere ekonomske politike, a poglavito financijska sredstva EU fondova doprinijeti bržem regionalnom razvoju nerazvijenih područja u cilju bržeg rasta BDP-a.

Nova podjela Hrvatske na dvije statističke regije tek treba pokazati da li je zaista u funkciji uravnoteženoga razvoja svih dijelova države.

3.5. Evidentirane neizmirene obveze

U kriznim godinama, od 2009. do 2012. godine, povećao se broj blokiranih fizičkih i pravnih osoba. Prema podacima o evidentiranim dospjelim nepodmirenim obvezama koje objedinjava Fina problemi s plaćanjem eskalirali su 1999. godine te je u 2000. godini zabilježeno najviše blokiranih fizičkih i pravnih osoba.

Nakon toga postupno opada broj blokiranih fizičkih i pravnih osoba, nažalost u kriznim godinama se dodatno usložnjava situacija glede izmirivanja obveza te raste broj blokiranih pravnih i fizičkih osoba, da bi u 2013 god. došlo do postupnog pada ukupnog broja blokiranih pravnih i fizičkih osoba.

Prije svega, zahvaljujući dopunama Stečajnog zakona, Zakona o predstečajnoj nagodbi, te Zakona o fiskalnoj odgovornosti u 2013 god. dolazi do postupnog pada broja blokiranih pravnih i fizičkih osoba, kao što je i razvidno iz sljedećeg tabelarnog pregleda.

BROJ INSOLVENTNIH PRAVNIH OSOBA, BROJ ZAPOSLENIH U TIM PRAVNIM OSOBAMA I IZNOS NJIHOVIH NEPODMIRENIH OBVEZA S 30.06.2013.GODINE

Tablica br. 20

Prostorne jedinice	Broj pravnih osoba	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.	Broj zaposlenih	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.	Iznos nepodmirenih obveza (u 000 kn)	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.
VSŽ	508	83,0	406	21,1	510.583	51,3
RH	30.011	77,9	25.317	61,1	28.176.004	77,6

Izvor: Financijska agencija, Zagreb 2013.

BROJ INSOLVENTNIH FIZIČKIH OSOBA, BROJ ZAPOSLENIH U TIM FIZIČKIM OSOBAMA I IZNOS NJIHOVIH NEPODMIRENIH OBVEZA S 30.06.2013.GODINE

Tablica br. 21

Prostorne jedinice	Broj fizičkih osoba	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.	Broj zaposlenih	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.	Iznos nepodmirenih obveza (u 000 kn)	Index 30.06.2013./ 30.06.2012.
VSŽ	1.471	112,2	839	101,8	402.511	140,2
RH	34.667	97,5	22.951	88,9	8.566.843	112,0

Izvor: Financijska agencija, Zagreb 2013. godine

Na dan 30.06. 2013. godine broj blokiranih pravnih osoba u županiji je 508, odnosno 33,3% od ukupnog broja te je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjen za 5 postotnih poena, iznos nepodmirenih obveza je 510.6 mil. kuna što je smanjenje od 22,4% te je u njima zaposleno 406 radnika, odnosno 78,9% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prosječan broj zaposlenih u blokiranim pravnim osobama je 0,8 radnika (u prošloj godini je 3,1). Istodobno u RH blokirano je 30.011 pravnih osoba, odnosno 30,8% od ukupnog broja, te je u odnosu na isto razdoblje prošle godine zabilježen pad od 8,4 postotna poena, iznos nepodmirenih obveza je 28.2 mlrd. kuna što je smanjenje za 22,4%, te je u njima zaposleno 25.317 radnika, što je za 38,9% manje u odnosu 30.06.2012 god.

Prosječan broj zaposlenih u blokiranim pravnim osobama na razini RH je 0.8 radnika, što je 27,3% manje u odnosu na prethodno razdoblje.

Što se tiče fizičkih osoba (tablica br. 21), u županiji je blokirano 1.471, odnosno 57,0% od ukupnog broja, što je za 8,9% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, iznos nepodmirenih obveza je 402.5 mil. kuna ili 40,2% više, a u njima je uposleno 839 radnika, odnosno 1,8% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prosječan broj zaposlenih u blokiranim fizičkim osobama u županiji je 0,6 radnika, što je na razini prethodne godine.

Na razini RH broj insolventnih fizičkih osoba je 34.667, odnosno 2,5% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, nepodmirene obveze iznose 8.6 mlrd.

kuna i manje su za 15,7% te je u njima zaposleno 22.951 radnika, odnosno 11,1% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prosječan broj zaposlenih na razini RH u blokiranim fizičkim osobama je 0,6 radnika, u prethodnoj godini 0,7 radnika.

Iz evidentiranih pokazatelja sasvim je razvidno je da u blokiranim pravnim i fizičkim osoba u većem dijelu nema zaposlenih radnika. U gospodarstvu RH posluje gotovo 23,0% poduzetnika obveznika poreza na dobit koji nemaju zaposlenih. Naime, od ukupnog broja blokiranih pravnih osoba (34.667), 21.643 pravne osobe su bez zaposlenih ili 72,1 % od ukupnog broja, te su blokirane u visini od 18.5 mlrd. kn što je 80,8% od ukupne blokade. U županiji je broj blokiranih pravnih osoba bez zaposlenih 351, što je 23,0% od ukupnog broja, odnosno 69,1% od blokiranih pravnih osoba. Ove pravne osobe blokirane su u visini 303.0 mil. kn što je 59,3% ukupno neizmirenih obveza.

Što se tiče fizičkih osoba u RH 20.731 ili 59,8% od ukupnog broja blokiranih, nemaju niti jednog zaposlenog, iznos nepodmirenih obveza je 5.2 mlrd. kn što je 60,4%, dok u županiji 981 fizička osoba su bez zaposlenih ili 66,7%, te su blokirane u iznosu od 271.3 mil. kn odnosno 67,4% od ukupnih blokada.

Suprotno ekonomskoj teoriji po kojoj nove vrijednosti stvaraju rad i kapital, u praksi imamo poduzetnika bez zaposlenih. Većina od njih ne posluje pozitivno, stvaraju gubitke i na njih otpada najveći dio nepodmirenih obveza. Dakle, u gospodarskoj praksi moguće je poslovanje bez zaposlenih, to nije samo specifičnost našeg gospodarstva nego je to praksa i u europskim zemljama.

Zakon o dopunama Stečajnog zakona uveo je mogućnost skraćenog stečajnog postupka za poslovne subjekte koji nemaju zaposlenih te su u blokadi računa u neprekidnom trajanju od 60 i više dana. Dosljednija primjena izmijenjenih propisa o stečaju znatno će smanjiti broj tih poduzetnika, a samim time će i ukupni rezultati poslovanja svih poduzetnika biti bolji

3.6. Vanjskotrgovinska razmjena

Što uspješnije uključivanje u međunarodnu robnu razmjenu, zasnovano na ekonomskim načelima tržišne ekonomije, predstavlja stratešku zadaću svakog gospodarstva. To podrazumijeva izvoz konkurentnih, tržištu prihvatljivih proizvoda i usluga na profitabilnoj osnovi sa stalnim nastojanjima da se u konačnici ostvari pozitivna bilanca u vanjskotrgovinskoj razmjeni.

Gospodarski rast nije moguć ako su proizvođači ograničeni samo na domaće tržište, što se posebno odnosi na zemlje s malim tržištem kao što je Republika Hrvatska. S tim u vezi, gospodarski rast RH i izgledi za otvaranje radnih mjesta vezani su za proizvodnju roba i usluga, a time i više nego ikada prije, za izvoz odnosno globalnu ekonomiju.

Izvori podataka za statistiku robne razmjene s inozemstvom jesu jedinstvene carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe. Državni zavod za statistiku preuzima od Carinske uprave RH kontrolirane jedinstvene carinske deklaracije i dalje ih statistički obrađuje i objedinjuje poštujući osnovne metodološke preporuke Statističkog ureda UN-a. U podatku o robnoj razmjeni s inozemstvom uključeni su izvoz i uvoz prema osnovi unutarnje i vanjske proizvodnje i to na bruto osnovi.

Statistika robne razmjene s inozemstvom obuhvaća svu robu koja se izvozi iz zemlje, odnosno uvozi u zemlju. Iskazuju se stvarno postignute vrijednosti u vrijeme kad su poslovi zaključeni (fakturna vrijednost), koje se preuzimaju na osnovi isporuke na hrvatskoj granici. Izvozne vrijednosti obračunavaju se prema paritetu fob (franco brod), a uvozne prema paritetu cif (cijena sa osiguranjem i vozarinom).

Iznosi u stranim valutama preračunavaju se u kune i eure primjenom tekućih dnevnih tečajnih lista koje vrijede na dan carinjenja robe i određuje ih Hrvatska narodna banka te se primjenjuje srednji valutni tečaj. Podaci po županijama, gradovima i općinama dobiveni su na osnovi razvrstavanja poduzeća koja su realizirala izvoz i uvoz u onu županiju, grad, općinu u kojoj su registrirana prema Registru subjekata i objavljenije su prema teritorijalnom ustroju prema zakonu o područjima županija, gradova i općina u RH.

OSTVARENI IZVOZ

Tablica br. 22

u tis.EUR-a

R. br.	Područje	Godine				Index		
		2009.	2010.	2011.	2012.	10/09	11/10	12/11
1.	Republika Hrvatska	7.529.396	8.905.242	9.582.161	9.609.216	118,3	107,6	100,3
2.	Vukovarsko-srijemska županija	110.744	206.552	154.959	159.053	186,5	75,0	102,6
3.	Učešće VSŽ u RH (2:1) %	1,47	2,32	9,62	1,66	-	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

Napomena: Državni zavod za statistiku podatke o robnoj razmjeni za jedinice lokalne i regionalne samouprave objavljuje u eurima i kunama tako da su navedeni podaci radi mogućnosti usporedbe s prethodnim razdobljima rezultat konverzije KN u USD i postoji mogućnost minimalnih odstupanja

Prema izvoru Državnog zavoda za statistiku evidentno je da je izvoz RH u 2012. godini iznosio 9,6 mlrd. EUR-a što je za 0,3% više u odnosu na prethodnu godinu, istodobno u županiji je izvezeno roba u vrijednosti od 159,0 mil. EUR-a što je povećanje od 2,6% u odnosu na 2011. godinu.

OSTVARENI IZVOZ PO GRADOVIMA I OPĆINAMA

Tablica br. 23

u tis. EUR-a

Red. br.	Županija/gradovi i općine	Godine				Indeksi		
		2009.	2010.	2011.	2012.	10/09	11/10	12/11
A.	Vukovarsko-srijemska županija	110.744	206.552	154.959	159.053	186,5	75,0	102,6
B.	Gradovi	104.976	197.192	141.700	142.899	187,8	71,9	100,8
1.	Ilok	1.105	1.641	1.562	751	148,5	95,2	48,0
2.	Vinkovci	22.906	24.566	24.262	24.229	107,2	98,8	99,9
3.	Vukovar	11.010	104.060	25.501	29.020	945,1	29,5	113,8
4.	Županja	69.802	66.719	90.198	87.173	95,6	135,2	96,6
5.	Otok	153	206	177	1.726	137,3	85,9	975,6
C.	Općine	5.768	9.360	13.259	16.154	162,3	141,7	121,8
1.	Andrijaševci	6	14	58	82	233,3	414,3	141,4
2.	Babina Greda	-	36	29	-	-	81,4	-
3.	Bogdanovci							
4.	Borovo	-	4	798	822	-	1)	103,0
5.	Bošnjaci	-	-	3	11	-	-	366,7
6.	Cerna	1.400	2.218	3.451	4.951	158,4	155,6	143,5
7.	Drenovci	17		64	388	-	-	606,3
8.	Gradište	14	15	9	179	107,1	60,0	1)
9.	Gunja	2.231	3.930	3.817	3.682	176,2	97,1	96,5
10.	Ivankovo	59	157	180	152	266,1	114,6	84,4
11.	Jarmina	-	-	-	-	-	-	-
12.	Markušica	-	6	-	-	-	-	-
13.	Lovas	106	-	-	-	-	-	-
14.	Negoslavci	-	-	-	-	-	-	-
15.	Nijemci	60	113	1	9	188,3	0,9	900,0
16.	Nuštar	29	75	181	226	258,6	241,3	124,9
17.	Privlaka	2	3	13		150,0	433,3	
18.	Stari Jankovci	900	1.339	505	1.761	148,8	37,7	348,7
19.	Šitar	-	9	1.790	1.771	-	1)	98,9
20.	Stari Mikanovci	356	482	1.362	567	135,4	282,5	41,6
21.	Tompojevci	-	-	49	84	-	-	171,4
22.	Tordinci	-	-	18	20	-	-	111,4
23.	Tovarnik	206	519	646	652	251,9	124,5	100,9
24.	Trpinja	126	55	-	535	43,7	-	-
25.	Vođinci	-	-	-	-	-	-	-
26.	Vrbanja	256	385	285	262	150,4	74,0	91,9

1) Index je veći od 999

0 Podatak je manji od 0,5 upotrijebljene mjerne jedinice

Izvor: Državni zavod za statistiku

Gradovi u županiji su izvezli roba u vrijednosti 142.9 mil. EUR-a što predstavlja 90,0% ukupnog izvoza županije, dok su općine izvezle svega 16.1 mil. EUR-a što je 10,0% ukupnog izvoza u županiji. Od gradova, u posljednjih nekoliko godina, glede izvoza dominira grad Županja koja je u 2012. godini izvezla 87.2 mil. EUR-a što predstavlja 54,8% ukupnog izvoza županije, od općina glede izvoza prednjače Cerna sa 5.0 mil. EUR-a te općina Gunja sa 3.7 mil. EUR-a.

OSTVARENI UVOZ

Tablica br. 24

u tis. EUR-a

R. br	Područje	Godine				Index		
		2009.	2010.	2011.	2012.	10/09	11/10	12/11
1.	Republika Hrvatska	15.220.090	15.137.021	16.281.147	16.163.722	99,5	107,6	99,3
2.	Vukovarsko-srijemska županija	193.638	142.754	182.061	211.794	73,7	126,8	117,0
3.	Učešće VSŽ u RH (2:1) u %	1,27	0,94	1,11	1,31	-	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku

U 2012.godini u Vukovarsko – srijemskoj županiji ostvaren je uvoz u iznosu od 211.8 mil. EUR-a što je za 17,0% više u odnosu na prethodnu godinu te je udio uvoza županije u uvozu RH 1,3%, istodobno u RH uvezeno je roba u iznosu od 16.2 mlrd. EUR-a što je za 0,7% manje u odnosu na 2011. godinu.

OSTVARENI UVOZ PO GRADOVIMA I OPĆINAMA

Tablica br. 25

u tis.EUR-a

Red. br.	Županija/gradovi i općine	Godine				Indexi		
		2009.	2010.	2011.	2012.	10/09	11/10	12/11
A.	Vukovarsko-srijemska žup.	193.638	142.754	181.061	211.794	73,7	126,8	117,0
B.	GRADOVI	184.855	133.763					
1.	Ilok	4.888	6.893	6.576	4.260	141,0	95,4	64,8
2.	Vinkovci	34.899	32.199	36.609	32.167	92,3	113,6	87,9
3.	Vukovar	120.801	66.855	74.674	113.230	55,3	111,7	151,6
4.	Županja	24.254	27.238	49.917	48.975	112,3	183,3	98,1
5.	Otok	13	578	81	86	1)	14,0	106,2
C.	OPĆINE							
1.	Andrijaševci	62	20	61	124	32,3	305,0	203,2
2.	Babina Greda	14	16	245	195	114,3	153,1	79,6
3.	Bogdanovci	4	2	-	11	50,0	-	-
4.	Borovo	41	71	1.020	1.122	173,2	143,7	110,0
5.	Bošnjaci	71	137	193	125	193,0	140,9	64,8
6.	Cerna	481	738	917	1.125	153,4	124,6	122,7
7.	Drenovci	254	196	145	208	77,2	74,0	143,4
8.	Gradište	202	211	177	207	104,5	83,9	116,9
9.	Gunja	2.487	3.657	4.113	3.816	147,0	112,5	92,8
10.	Ivankovo	90	69	185	296	76,7	268,1	160,0
11.	Jarmina	-	-	101	128	-	-	126,7
12.	Lovas	18	-	-	-	-	-	-
13.	Markušica	-	1	-	32	-	-	-
14.	Negoslavci	110	1	53	1	0,9	1)	1,9

15.	Nijemci	33	45	22	54	136,4	48,9	245,5
16.	Nuštar	762	688	667	490	90,3	96,9	73,5
17.	Privlaka	20	21	3	4	105,0	14,3	133,3
18.	Stari Jankovci	59	47	105	223	79,7	223,4	212,4
19.	Štitar	-	6	679	506	-	1)	74,5
20.	Stari Mikanovci	337	574	1.198	822	170,3	208,7	68,6
21.	Tompojevci	-	1	8	45	-	800,0	562,5
22.	Tordinci	182	39	754	466	21,4	1)	61,8
23.	Tovarnik	45	12	47	14	26,7	391,7	29,9
24.	Trpinja	3.058	2.041	2.133	2.059	66,7	104,5	96,5
25.	Vođinci	-	-	-	36	-	-	-
26.	Vrbanja	453	398	377	984	87,9	94,7	255,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

BILANCA VANJSKOTRGOVINSKE RAZMJENE

Tablica br. 26

u mil. EUR-a

R. br.	Elementi	Republika Hrvatska				Vukovarsko-srijemska županija			
		2009.	2010.	2011.	2012.	2009.	2010.	2011.	2012.
1.	Izvoz	7.529	8.905	9.582	9.609	111	207	155	159
2.	Uvoz	15.220	15.137	16.281	16.163	194	143	182	211
3.	Bilanca	-7.691	-6.232	-6.699	-6.554	-83	64	-27	-52
4.	Pokrivenost uvoza izvozom	49,5	58,8	58,9	59,4	57,2	144,8	85,6	75,3

Izvor: Državni zavod za statistiku

Uspješnost uključivanja svakog gospodarstvenika, pa tako i onih iz županije, u robnu razmjenu s inozemstvom mjeri se, pored ostvarene vrijednosti i profitabilnosti izvoza još i bilancom vanjskotrgovinske razmjene.

Razmatrajući bilancu vanjskotrgovinske razmjene, tj. uspješnost uključivanja VSŽ u ukupnu robnu razmjenu RH bilježimo povoljniji trend robne razmjene u županiji u odnosu na RH (tabela br. 26). Naime, do 2008. godine županija je u odnosu na RH imala znatno uspješniju vanjskotrgovinsku bilancu, nažalost u 2008. godini a poglavito u 2009. godini, prije svega, zbog manjeg izvoza velikih izvoznika u županiji (drvoprerađivači, industrija građevinskog materijala, prehrambena industrija) u upaniji vidljivo je povećanje deficita vanjskotrgovinske bilance te je smanjena pokrivenost uvoza izvozom. U 2010. godini Vukovarsko-srijemska županija bilježi suficit u robnoj razmjeni od 64.0 mil. EUR-a, odnosno pokrivenost uvoza izvozom od 144,8%, prije svega, zahvaljujući novoregistriranoj tvrtki u Vukovaru koja je izvezla roba gotovo kao svi u županiji. U 2011. godini ostvaren je deficit u visini od 27.0 mil. EUR-a te pokrivenost uvoza izvozom iznosi 85,6%, u 2012. god. ostvaren je deficit od 52.0 mil. EUR-a te je pokrivenost uvoza izvozom 75,3%, što je znatno povoljnije od RH.

U RH do 2009. godine pokrivenost uvoza izvozom je ispod 50%, a od 2010. godine pokrivenost prelazi 50% tako da pokrivenost uvoza izvozom u 2012. god. iznosi 59,4%.

Što se tiče vanjskotrgovinske razmjene na razini RH svakako treba jačati administrativnu sposobnost institucija sustava kako bi se taj nepovoljan odnos promijenio u korist izvoza, prije svega, onih roba koje kvalitetom odskoču od uvezenih te na taj način ćemo jačati domaću proizvodnju, a i sačuvati radna mjesta.

U prvih 6 mjeseci 2013. godine u RH izvezeno je roba za 4.3 mlrd. EUR-a što je smanjenje za 4,5% u odnosu na isto razdoblje protekle godine, istodobno uvezeno je roba u vrijednosti 8.1 mlrd. EUR-a što je gotovo na istoj razini kao i u prethodnom razdoblju.

U istom razdoblju u županiji je izvezeno roba u vrijednosti od 88.5 mil. EUR-a što je povećanje od 8,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, istodobno uvezeno je roba u vrijednosti od 146.5 mil. EUR-a što je povećanje od 39,7%.

3.7. Zaposlenost i nezaposlenost

Podaci o zaposlenosti sa stanjem 31.03. rezultat su obrade istraživanja koje provodi Državni zavod za statistiku, a provodi se jednom godišnjem sa stanjem 31.03. te se računa na temelju podataka istraživanja (obrazac RAD-1) i to za zaposlene u pravnim osobama. Podaci o zaposlenima u obrtima i djelatnostima u slobodnim profesijama prate se mjesečno i obrađuju na osnovu matične evidencije o aktivnim osiguranicima mirovinskog osiguranja.

Zaposleni su sve osobe koje su zasnovale radni odnos s poslodavcem na određeno ili neodređeno vrijeme, neovisno o duljini radnog vremena i vlasništvu poslovnog subjekta.

Podaci o broju zaposlenih u pravnim osobama koje imaju manje od 10 zaposlenih, a za koje Državni zavod za statistiku nije dobio izvještaj, baziraju se na procjenama broja zaposlenih.

STRUKTURA I BROJ ZAPOSLENIH NA PODRUČJU VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Tabela br. 27

	D J E L A T N O S T	Broj zaposlenih			Index 2012/2011
		31.03.2010.	31.03.2011.	31.03.2012.	
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.286	3.262	3.464	106,2
B	Rudarstvo i vađenje	74	50	89	178,0
C	Prerađivačka industrija	5.347	5.054	4.961	98,2
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	425	422	487	115,4
E	Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda	661	936	896	95,7
F	Građevinarstvo	3.421	2.442	2.334	95,6
G	Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila	4.349	4.061	4.006	98,6
H	Prijevoz i skladištenje	1.762	1.623	1.638	100,9
I	Djelatnost pružanja smještaja i pripreme obroka	407	408	455	111,5

J	Informacije i komunikacije	261	261	259	99,2
K	Financijske djelatnosti i djelatna osiguranja	429	409	450	110,0
L	Poslovanje nekretninama	57	62	82	132,3
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	620	662	666	100,6
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	222	322	303	94,1
O	Javna uprava i obrana, obv.soc.osig.	4.467	4.653	4.550	97,8
P	Obrazovanje	3.864	4.028	4.068	101,0
Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.405	2.712	2.651	97,8
R	Umjetn ost, zabava i rekreacija	286	289	304	105,2
S	Ostale uslužne djelatnosti	147	213	229	107,5
	UKUPNO (PRAVNI SUBJEKTI)	32.490	31.869	31.892	100,1
	OBRT I SLOBODNE PROFESIJE (UKUPNO)	9.407	8.031	7.527	93,7
	SVEUKUPNO (administrativni izvori)	41.897	39.900	39.419	98,7

- **Nova Odluka o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti –NKD 2007.** (NN br. 58/07.) stupila je na snagu 01. siječnja 2008.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz tabele br. 27 razvidno je da je, sveukupno gledano 31.03. 2012. godine, u odnosu na isto razdoblje prethodne godine po ovom administrativnom izvoru došlo do smanjenja zaposlenosti od 1,3%. U pravnim subjektima zaposlenih je 0,1% više u odnosu na prethodnu godinu, dok je u obrtu zaposlenih manje za 6,3%.

Premda se kao službeni i relevantni pokazatelji za praćenje određenih kretanja koriste isključivo statistički podaci, zbog sveobuhvatnijeg sagledavanja broja zaposlenih, u nastavku se daje i pregled broja osiguranih osoba koje imaju svojstvo aktivnog osiguranika prema evidenciji HZZO – Područni ured Vinkovci (tabela br. 28).

Ovaj administrativni izvor realno je najbliži ukupnom broju zaposlenih te je po istom sa 30.06.2013. godine došlo do smanjenja osiguranih osoba za 1,05% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

BROJ OSIGURANIH OSOBA – EVIDENCIJA HZZO

Tabela br. 28

	DJELATNOST	Stanje na dan 30.06.2011.	Stanje na dan 30.06.2012	Stanje na dan 30.06.2013	Index 2013/2012
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.756	3.497	3.339	95,48
2.	Rudarstvo	2	2	9	450,00
3.	Prerađivačka industrija	5.690	5.600	5.737	102,45
4.	Opskrba električnom energijom, plinom i vodom	1.089	533	1.100	206,38
5.	Građevinarstvo	3.014	2.744	2.543	92,67
6.	Trgovina	6.147	5.932	5.559	93,71
7.	Ugostiteljstvo, smještaj	1.193	1.014	1.498	147,73
8.	Promet, skladište i veze	2.299	2.280	2.171	95,22
9.	Financijsko posredovanje	753	754	736	97,61

10.	Poslovanje nekretninama, stručne, znanstvene, tehničke i administrativne djelatnosti, informacije, komunikacije	2.402	2.375	2.307	97,14
11.	Javna uprava i obrana	5.939	6.136	5.978	97,42
12.	Obrazovanje	3.756	3.826	3.825	99,97
13.	Zdravstvena i soc. zaštita	2.768	2.717	2.762	101,66
14.	Ostale društ. socijalne i os.	1.188	1.324	760	57,40
15.	Članak 6. točka 6. (x1)	4.213	4.118	3.938	95,63
16.	Uposleni kod osobe iz točke 6.	6.117	5.479	5.577	101,79
17.	Ostalo	300	749	728	97,20
	UKUPNO	50.626	49.080	48.567	98,95

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Područni ured Vinkovci

x1 – osobe koje na području RH obavljaju gospodarsku djelatnost i osobe koje samostalno u obliku zanimanja obavljaju profesionalnu djelatnost

Nezaposlenim osobama smatraju se osobe koje zadovoljavaju kriterije iz odredaba Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (čl. 7 i čl. 11.) tj. osobe sposobne ili djelomično sposobne za rad, u dobi od 15 do 65 godina koja nije u radnom odnosu te ako:

- ne ostvaruje mjesečni primitak odnosno dohodak od samostalne djelatnosti koja se povremeno obavlja prema propisima o porezu na dohodak, a koji je veći od najvišeg iznosa novčane naknade utvrđene člankom 35. ovog Zakona
- nema registrirano trgovačko društvo, drugu pravnu osobu odnosno nema većinski dio u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi
- nema registriran obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede ili šumarstva
- nije osigurana kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju
- nije korisnik mirovine, osim korisnika koji ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu na temelju profesionalne nesposobnosti za rad
- nije redoviti učenik ili student
- aktivno traži posao i raspoloživ je za rad

NEZAPOSLENE OSOBE PO KVALIFIKACIJAMA

Tabela br. 29

GODINA	NKV	PKV	KV I VKV	SSS	VŠS	VSS	Ukupno
2000.	2.618	6.332	8.288	4.706	387	337	22.668
2001.	2.536	6.560	8.615	4.918	410	325	23.364
2002.	2.163	6.634	8.219	4.856	390	281	22.543
2003.	1.870	6.559	7.619	4.324	325	200	20.897

GODINA	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola za zanimanje do 3. godine i škola za KV i VKV	Srednja škola za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	Gimnazija	Viša škola I. stupanj fakulteta i viši stručni studij	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	Ukupno
2004.	890	5.321	9.065	3.782	501	326	277	20.162
2005.	825	5.207	8.352	3.819	477	304	276	19.260
2006.	810	5.021	7.605	3.783	490	304	267	18.280
2007.	809	5.227	6.613	3.691	461	341	269	17.411
2008.	729	4.875	6.206	3.700	435	367	276	16.588
2009.	709	5.305	6.748	4.132	479	453	363	18.189
2010.	714	5.373	7.314	4.540	507	567	475	19.490
2011.	648	5.077	7.279	4.382	460	588	491	18.925
2012.	655	5.469	8.116	5.403	509	754	709	21.615
31.07.2013.	655	5.194	7.397	4.992	496	660	668	20.062

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni uredi Vinkovci i Vukovar

Na kraju 2012.godine na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje evidentirano je 21.615 nezaposlenih osoba u Vukovarsko – srijemskoj županiji što je za 2.690 osoba ili 14,2% više u odnosu na 2011.godinu, dok se s 31.07.2013.godine bilježi 20.062 nezaposlene osobe što predstavlja povećanje nezaposlenosti za 7,6% u odnosu na isto razdoblje protekle godine. Istodobno, u RH je krajem 2012. godine zabilježeno 358.214 nezaposlenih osoba što je za 13,6% više u odnosu na prethodnu godinu. Isto tako, krajem srpnja 2013. godine u RH je evidentirano 316.246 nezaposlenih osoba što je za 5,9% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

NEZAPOSLENOST U VUKOVARSKO – SRIJEMSKOJ ŽUPANIJI U 2013.GODINI I USPOREDBA S ISTIM PERIODOM U 2012.GODINI

Tablica br. 30

Red.br	Razdoblje	Broj nezaposlenih	Index	Index 2013/2012 za isti period
1.	31.12.2012.	21.615	-	-
2.	Siječanj 2013.	22.292	Index 2/1 103,1	110,9
3.	Veljača 2013.	22.637	Index 3/2 101,5	108,9
4.	Ožujak 2013.	22.488	Index 4/3 99,3	109,7
5.	Travanj 2013.	21.901	Index 5/4 97,4	111,7
6.	Svibanj 2013.	20.868	Index 6/5 95,3	111,4
7.	Lipanj 2013.		Index 7/6	

		20.076	96,2	111,1
8.	Srpanj 2013.	20.062	Index 8/7 99,9	107,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Napomena: u tabelarnom pregledu je prikazano stanje nezaposlenosti za prvih 7 mjeseci 2013.godine kao i indexi kretanja broja nezaposlenih po mjesecima u 2013.godini te indexi usporedbe istih razdoblja u 2013. i 2012.godini

Nezaposlenost se u Vukovarsko – srijemskoj županiji u 2013. godini od mjeseca ožujka do srpnja kontinuirano smanjuje ali u odnosu na isto razdoblje prethodne godine se konstantno povećava i to u prosjeku za oko 10-tak %.

NEZAPOSLENOST U PODRUČNOM UREDU VINKOVCI

Tablica br. 31

Red.br	Razdoblje	Broj nezaposlenih	Index	Index 2013/2012 za isti period
1.	31.12.2012.	15.641	-	-
2.	Siječanj 2013.	16.109	Index 2/1 103,0	111,7
3.	Veljača 2013.	16.357	Index 3/2 101,5	109,4
4.	Ožujak 2013.	16.230	Index 4/3 99,2	109,9
5.	Travanj 2013.	15.752	Index 5/4 97,1	111,5
6.	Svibanj 2013.	15.068	Index 6/5 95,6	111,7
7.	Lipanj 2013	14.458	Index 7/6 96,0	111,5
8.	Srpanj 2013.	14.523	Index 8/7 100,4	107,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Vinkovci

NEZAPOSLENOST U PODRUČNOM UREDU VUKOVAR

Tablica br. 32

Red.br	Razdoblje	Broj nezaposlenih	Index	Index 2013/2012 za isti period
1.	31.12.2012.	5.974	-	-
2.	Siječanj 2013.	6.183	Index 2/1 103,5	108,8

3.	Veljača 2013.	6.280	Index 3/2 101,6	107,7
4.	Ožujak 2013.	6.258	Index 4/3 99,7	109,4
5.	Travanj 2013.	6.149	Index 5/4 98,3	112,4
6.	Svibanj 2013.	5.800	Index 6/5 94,3	110,7
7.	Lipanj 2013.	5.618	Index 7/6 96,9	110,2
8.	Srpanj 2013.	5.539	Index 8/7 98,6	107,5

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područni ured Vukovar

U tabeli br. 31. je vidljivo kako se broj nezaposlenih u Područnom uredu Vinkovci u usporedbi s istim razdobljem protekle godine povećava i to u prosjeku za oko 10% što je identično kretanjima na razini županije.

Tako je krajem srpnja tekuće godine u PU Vinkovci evidentirano 14.523 nezaposlene osobe, što je za 7,6 % više nego u srpnju mjesecu 2012. godine.

U Područnom uredu Vukovar (Tabela br. 32) zabilježeno je smanjenje nezaposlenosti od mjeseca ožujka do srpnja 2013. godini ali ne ohrabruje i činjenica da je u odnosu na isti period u 2012. godine došlo do povećanja nezaposlenosti u prosjeku za oko 10 %.

Krajem srpnja 2013.godine u PU Vukovar zabilježeno je 5.539 nezaposlenih osoba, što je za 7,5% više u odnosu na isto razdoblje u 2012. godini.

NEZAPOSLENE OSOBE KRAJEM PROSINCA 2012.GODINE I KRAJEM SRPNJA 2013.GODINE PREMA OPĆINI/GRADU PREBIVALIŠTA

Tablica br. 33

Općina/Grad	2012	7/2013	Index 2012/2011	Indeks 7.2013/7.2012.
ANDRIJAŠEVCI	453	431	121,4	111,7
BABINA GREDA	521	506	108,1	110,2
BOGDANOVC	259	239	118,3	112,2
BOROVO	734	687	114,2	112,1
BOŠNJACI	671	592	113,3	104,0
CERNA	636	598	118,0	103,8
DRENOVC	842	775	107,8	104,7
GRADIŠTE	441	425	113,1	113,3
GUNJA	831	766	107,1	99,5
ILOK	717	671	149,1	117,7
IVANKOVO	946	875	121,1	110,8
JARMINA	312	288	119,5	113,4
LOVAS	110	82	123,6	102,5
NUŠTAR	617	551	115,8	106,6
NIJEMCI	520	468	123,8	108,8
STARI JANKOVCI	544	502	113,8	108,4
STARI MIKANOVC	302	288	118,9	120,5

TOMPOJEVCI	179	157	130,7	103,3
TORDINCI	184	190	122,7	128,4
TOVARNIK	254	242	125,7	124,1
TRPINJA	663	616	118,6	102,5
VINKOVCI	3.459	3.188	114,8	106,6
VRBANJA	525	474	117,7	108,5
VUKOVAR	2.900	2.674	106,2	103,2
ŽUPANJA	1.746	1.633	110,0	105,0
OTOK	886	808	119,9	111,0
PRIVLAKA	357	329	128,0	116,3
VOĐINCI	210	199	122,1	124,4
MARKUŠICA	314	302	96,0	102,7
NEGOSLAVCI	157	170	106,8	126,9
ŠTITAR	324	335	103,5	110,2

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

U tablici br.33 je prikazano stanje nezaposlenosti po jedinicama lokalne samouprave u Vukovarsko – srijemskoj županiji te je očito kako se u svim JLS bilježi nastavak negativnih trendova u nezaposlenosti.

NEZAPOSLENOST U REPUBLICI HRVATSKOJ U 2013. GODINI I USPOREDBA S ISTIM PERIODOM U 2012. GODINI

Tablica br. 34

Red.br	Razdoblje	Broj nezaposlenih	Index	Index 2013/2012 za isti period
1.	31.12.2012.	358.214	-	-
2.	Siječanj 2013.	372.003	Index 2/1 103,8	111,3
3.	Veljača 2013.	375.400	Index 3/2 100,9	109,5
4.	Ožujak 2013.	368.558	Index 4/3 98,2	108,4
5.	Travanj 2013.	355.598	Index 5/4 96,5	109,8
6.	Svibanj 2013.	333.249	Index 6/5 93,7	108,9
7.	Lipanj 2013.	318.110	Index 7/6 95,5	107,9
8.	Srpanj 2013.	316.246	Index 8/7 99,4	105,9

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Što se tiče stanja nezaposlenosti u RH za prvih 7 mjeseci 2013. godine, možemo konstatirati da je nezaposlenost, kao i u VSŽ, konstantno opadala od mjeseca ožujka pa sve do srpnja mjeseca.

Isto tako u RH su evidentni negativni trendovi nezaposlenosti u odnosu na ista razdoblja 2012. godine.

Na razini RH nezaposlenost u mjesecu srpnju 2013. godine je porasla za 5,9% u odnosu na isti period protekle godine, dok je u VSŽ u istom promatranom razdoblju nezaposlenost povećana za 7,6 %.

4. OBRTNIŠTVO

Zakon o obrtu propisuje da je obrt samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti u skladu s člankom 3. ovog Zakona od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Za obavljanje slobodnih, vezanih i povlaštenih obrta obrtnik mora imati obrtnicu, a za obavljanje povlaštenih obrta mora imati i povlasticu. Sukladno Zakonu o obrtu (NN br. 49/03. – članak 10. i 12.) obrtnicu izdaje nadležni županijski ured na čijem području će biti sjedište obrta, a povlasticu nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta.

Za konstatirati je da se broj obrtnika u županiji, ako ga promatramo unazad nekoliko godina, uglavnom kreće oko 3.000 registriranih obrta dok se po prvi puta u 2012.godini i 2013.godini taj broj osjetno smanjuje za oko 17 %.

Iz tabele je razvidno da je krajem 2012. godine u Vukovarsko-srijemskoj županiji registrirano 2.528 obrta što je za 17,47% manje u odnosu na isto razdoblje protekle godine dok županija zaključno sa 30.06.2013. godine broji 2.580 obrta što je za 8,48% manje u odnosu na isto razdoblje protekle godine. Pad broja obrtnika nije posebno iznenađujući budući da je u cijeloj Hrvatskoj zabilježen isti trend, što je posljedica ekonomske krize i otežanih uvjeta gospodarenja, ne samo u RH nego i šire. Iskazani pad broja registriranih obrtnika ne može se promatrati kao podatak koji je trajan budući da se broj obrtničkih radnji svakodnevno povećava ili smanjuje, ovisno o njihovim aktivnostima.

U tabeli broj 35 prikazano je kretanje broja obrtnika po registriranim tijelima (Vukovar, Vinkovci, Županja, Ilok, Otok) kao i po pojedinim općinama odnosno naseljima od 2010. – 2013. godine. Najviše obrtnika prema podacima od 30.06.2013. godine bilježi Ispostava Vinkovci i to 1.033 ili 40,04%, Vukovar broji 655 odnosno 25,39%, Županja 633 ili 24,53%, Otok 136 ili 5,27% te Ilok 123 obrta ili 4,77%.

KRETANJE BROJA OBRTNIKA

Tabela br. 35

GRAD - OPĆINA - NASELJE	31.12.2010.	31.12.2011.	31.12.2012.	30.06.2013.
Vukovar	575	573	518	472
1. Vukovar	564	561	507	460
2. Sotin	6	7	7	9
3. Lipovača	5	5	4	3
Bogdanovci	22	21	26	22
1. Bogdanovci	8	9	15	8
2. Petrovci	10	8	8	11
3. Svinjarevci	4	4	3	3
Borovo	48	54	43	49
Lovas	12	13	8	10
1. Lovas	9	10	4	5
2. Opatovac	3	3	4	5
Negoslavci	10	12	7	9
Tompojevci	22	24	13	18
1. Berak	4	5	4	5
2. Bokšić	3	3	1	2
3. Čakovci	5	5	2	3
4. Grabovo	-	-	-	-
5. Mikluševci	5	5	2	3
6. Tompojevci	5	6	4	5
Tovarnik	37	37	29	31
1. Ilača	14	13	11	12
2. Tovarnik	23	24	18	19
Trpinja	59	57	43	44
1. Bobota	14	12	7	8
2. Bršadin	16	14	19	11
3. Čelije	1	-	-	-
4. Ludvinci	-	-	-	-
5. Pačetin	6	7	4	4
6. Trpinja	20	21	17	18
7. Vera	2	3	2	3
UKUPNO SJEDIŠTE VUKOVAR	785	791	687	655
ISPOSTAVA VINKOVCI				
Vinkovci	778	783	585	640
Andrijaševci	60	62	42	49
1. Andrijaševci	29	30	19	22
2. Rokovci	31	32	23	27
Ivankovo	115	113	98	105
1. Ivankovo	95	93	78	84
2. Prkovci	5	5	6	7
3. Retkovci	15	15	14	14
Jarmina	20	18	15	21
Markušica	19	18	19	20
1. Gaboš	6	6	6	6
2. Karadžičevo	2	3	2	2
3. Markušica	7	6	7	8
4. Ostrovo	4	3	4	4
5. Podrinje	-	-	-	-

Nuštar	73	75	54	62
1. Cerić	20	21	14	17
2. Marinci	3	4	2	3
3. Nuštar	50	50	38	42
Stari Jankovci	55	57	43	47
1. Novi Jankovci	12	11	8	10
2. Orolik	5	5	2	2
3. Slakovci	12	13	10	11
4. Srijemske Laze	1	1	1	2
5. Stari Jankovci	25	27	22	22
Stari Mikanovci	51	48	39	41
1. Novi Mikanovci	7	7	3	3
2. Stari Mikanovci	44	41	36	38
Tordinci	24	24	20	21
1. Antin	8	7	6	7
2. Korog	8	9	8	8
3. Mlaka Antinska	1	1	-	-
4. Tordinci	7	7	6	6
Vođinci	30	29	26	27
UKUPNO ISPOSTAVA VINKOVCI	1.225	1.227	941	1.033
ISPOSTAVA ŽUPANJA				
Županja	268	267	243	245
Štitar	22	23	21	19
Babina Greda	54	73	56	46
Bošnjaci	36	43	37	35
Cerna	75	81	69	83
1. Cerna	65	70	58	73
2. Šiškovci	10	11	11	10
Drenovci	57	77	62	61
1. Drenovci	34	52	41	43
2. Posavski Podgajci	9	8	8	7
3. Rajevo Selo	7	6	4	3
4. Račinovci	4	10	8	6
5. Đurići	3	1	1	2
Gradište	44	38	28	27
Gunja	67	57	51	51
Vrbanja	74	73	65	66
1. Soljani	18	18	19	21
2. Strošinci	7	6	7	6
3. Vrbanja	49	49	39	39
UKUPNO ISPOSTAVA ŽUPANJA	697	732	632	633
ISPOSTAVA ILOK				
1. Ilok	105	106	103	88
2. Bapska	18	18	19	19
3. Mohovo	4	6	6	4
4. Šarengrad	11	13	10	12
UKUPNO ISPOSTAVA ILOK	138	143	138	123
ISPOSTAVA OTOK				
Otok	74	75	56	58
1. Komletinci	12	13	9	9

2. Otok	62	62	47	49
Privlaka	36	36	31	33
Nijemci	58	59	43	45
1. Apševci	1	1	1	1
2. Banovci	1	1	1	1
3. Donje Novo Selo	4	5	5	5
4. Đeletovci	9	9	7	7
5. Lipovac	10	9	7	8
6. Nijemci	26	26	16	17
7. Podgrađe	5	6	4	4
8. Vinkovački Banovci	2	2	2	2
UKUPNO ŽUPANIJA	3.013	3.063	2.528	2.580

Izvor: Ured državne uprave, Služba za gospodarstvo i imovinsko pravne poslove Vukovar

Tabela br. 36 prikazuje obrtnike razvrstane po djelatnostima. Najzastupljenija djelatnost je trgovina s učešćem od 22,13%, zatim slijede proizvodne djelatnosti 19,11%, uslužne djelatnosti sudjeluju s 18,76%, graditeljstvo 15,93%, ugostiteljstvo 15,70% te djelatnost prijevoza 8,37%. Iako je djelatnost trgovine najzastupljenija u strukturi njezino učešće u strukturi i nadalje opada odnosno s 30.06.2013.godine iznosi 22,13% dok je to učešće u istom periodu prošle godine iznosilo 23,0%. Najveći pad u strukturi je kod uslužnih djelatnosti, s prošlogodišnjih 24,2% na 18,76%. U odnosu na prethodne godine nastavlja se, između ostalog zahvaljujući i županijskim mjerama rast broj obrta u proizvodnim djelatnostima te u strukturi sudjeluju s 19,11% u odnosu na prošlogodišnjih 18,7%. Rast u strukturi u odnosu na proteklu godinu se bilježi i kod djelatnosti graditeljstva, ugostiteljstva i prijevoza.

U djelatnosti proizvodnje i nadalje je najzastupljenija djelatnost proizvodnje hrane sa učešćem od 40,16% u ukupno registriranim proizvodnim djelatnostima.

OBRTNICI PO DJELATNOSTIMA

Tabela br. 36

R. Br.		VUKOVAR		VINKOVCI		ŽUPANJA		ILOK		OTOK		ŽUPANIJA	
		31.12. 2012.	30.06. 2013.	31.12. 2012.	30.06. 2013.	31.12. 2012.	30.06. 2013.	31.12. 2012.	30.06. 2013.	31.12. 2012.	30.06. 2013.	31.12. 2012.	30.06. 2013.
1.	Proizvodne djelatnosti	154	147	143	153	102	109	59	68	16	16	474	493
1.1	Prerada metala	13	12	38	39	29	25	-	-	4	4	84	80
1.2	Proizvodnja proizvoda od drva	17	17	26	27	22	28	3	2	5	5	73	79
1.3	Proizvodnja hrane	71	69	32	37	25	27	46	59	6	6	180	198
1.4	Proizvodnja plastičnih proizvoda	17	16	8	8	7	12	2	2	-	-	34	38
1.5	Proizvodnja nemetala	13	11	11	12	12	11	3	2	-	-	39	36
1.6	Proizvodnja odjevnih predmeta	23	22	28	30	7	6	5	3	1	1	64	62
2.	Uslužne djelatnosti	145	143	198	218	73	73	16	8	41	42	473	484
3.	Graditeljstvo	79	79	186	197	91	104	13	12	18	19	387	411
4.	Trgovina	168	162	170	187	201	190	33	18	13	14	585	571
5.	Ugostiteljstvo	93	76	150	178	119	113	12	11	24	27	398	405
6.	Prijevoz	48	48	94	100	46	44	5	6	18	18	211	216
7.	SVEUKUPNO	687	655	941	1.033	632	633	138	123	130	136	2.528	2.580

Izvor: Ured državne uprave, Služba za gospodarstvo i imovinsko pravne poslove Vukovar

6. ZAKLJUČNO

U proteklih pet godina gospodarstvo RH u ozbiljnim je poteškoćama, a kriza je dijelom uzrokovana svjetskom krizom, ali najvećim dijelom zbog unutarnjih razloga. Za 2012. god. možemo konstatirati da je smanjen BDP za 2,0%. U tom smanjenju najveći je utjecaj realnog sektora, smanjenja je industrijska proizvodnja, smanjen je obujam građevinskih radova, porasla je nezaposlenost te proračunski deficit.

Negativna kretanja gotovo svih relevantnih ekonomsko-financijskih pokazatelja na razini države itekako su imale utjecaj na gospodarstvo županije.

Županija je proteklih godina činila velike napore u okviru svojih ograničenih resursa kako bi se, što je moguće više, ublažile posljedice navedene situacije kako na gospodarstvo tako i na život na ovom području općenito. Stvorene su financijske, infrastrukturne-prostorne i, što je najvažnije, kadrovske pretpostavke za brži gospodarski i društveni razvoj. To se prije svega odnosi na osiguravanje pristupa izvorima financiranja za poduzetnike i to po najpovoljnijim uvjetima na tržištu, a putem kreditnih linija realiziranih u suradnji s resornim ministarstvima i poslovnim bankama. U praksi to znači kamatnu stopu za korisnike kredita od 0,5% – 3,5%. Nadalje, izgrađeno je i stavljeno u funkciju deset poduzetničkih zona koje gospodarstvenicima pružaju mogućnost obavljanja njihove djelatnosti na komunalno opremljenim parcelama i to po iznimno prihvatljivim uvjetima. Dodatnu potporu razvoju poduzetništva svakako će dati i novoosnovani tehnološki park u Vinkovcima. Nadalje, jačajući vlastite ljudske potencijale, kako u tijelima same Županije, a posebice putem županijske razvojne agencije tako i kroz potporu lokalnim razvojnim agencijama, stvoreni su timovi educiranih i osposobljenih ljudi za rad na planiranju razvoja i provedbi projekata kojima bi se to postiglo.

S obzirom na sirovinsku osnovu i tradiciju industrijske proizvodnje na ovim prostorima, industrija kao veoma značajna djelatnost ima preduvjete za razvoj. Industrija prije svega proizvodi proizvode više dodane vrijednosti, a poseban značaj doprinosi zapošljavanju. Kako bi industrija što prije bila u funkciji bržeg gospodarskog razvoja, Županija je s Ekonomskim institutom u Zagrebu, Institutom društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti- Zavod Vukovar, potpisala sporazum o suradnji u provedbi projekta vezanog za revitalizaciju i reindustrijalizaciju urbanih središta Županije. Svrha projekta je identificirati razvojne potencijale te predložiti razvojne projekte, a koji se mogu financirati iz strukturnih fondova EU.

Ono što preostaje jeste da se politikom koncentriranih napora na najbolji mogući način povežu svi elementi – pretpostavke razvoja i da se, svakako uključujući i ostale čimbenike širem smislu (resorna ministarstva, institucije i dr), a uvažavajući metodologiju i EU politike, intenzivno započne s provedbom mjera gospodarskog oporavka koje bi trebale dovesti Županiju u povoljniji položaj od onoga u kojem se trenutno nalazi i time stvoriti primjerenije uvijete življenja na ovim prostorima.